

**PAŃSTWOWE GOSPODARSTWO LEŚNE
LASY PAŃSTWOWE**

**SPRAWOZDANIE
FINANSOWO-GOSPODARCZE
ZA 2018 ROK**

**DYREKCJA GENERALNA LASÓW PAŃSTWOWYCH
WARSZAWA, 2019 rok**

Spis treści

1. Organizacja Lasów Państwowych	1
2. Zasoby Lasów Państwowych	4
2.1. Zatrudnienie	4
2.2. Majątek	6
3. Przychody Lasów Państwowych	7
4. Koszty Lasów Państwowych	9
5. Wynagrodzenia	12
6. Wynik Lasów Państwowych	13
6.1. Rachunek zysków i strat	13
6.2. Wstępny podział zysku Lasów Państwowych	13
6.3. Nakłady na niefinansowe aktywa trwałe	14
7. Fundusz leśny	15
8. Wykonanie zadań w zakresie gospodarki leśnej	16
8.1. Działalność podstawowa	16
8.2. Działalność uboczna	21
8.3. Działalność dodatkowa	21
8.4. Realizacja innych działań związanych z gospodarką leśną	22
9. Zmiany w stanie majątku Lasów Państwowych w 2018 r. w porównaniu z 2017 r.	28
10. Bilans Lasów Państwowych	28
11. Zaangażowanie kapitału Lasów Państwowych w innych podmiotach gospodarczych ...	29
12. Pozyskanie i sprzedaż drewna w 2018 roku	30
12.1. Pozyskanie drewna	30
12.2. Sprzedaż drewna	30
13. Promocja i współpraca międzynarodowa Lasów Państwowych	31
13.1. Działalność promocyjna i informacyjna	31
13.2. Współpraca międzynarodowa	35
14. Wybrane wskaźniki i parametry	39
15. Podsumowanie	40

1. Organizacja Lasów Państwowych

Podstawę prawną działania Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, zwanego dalej Lasami Państwowymi, w 2018 r. stanowiły m.in.: ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2018 r. poz. 2129 ze zm.), Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (Dz. U. z 1994 r. Nr 134 poz. 692), ustawa o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 351), rozporządzenia wydane z mocy ustawy o lasach przez ministra właściwego ds. środowiska.

Lasy Państwowe sprawują zarząd nad lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa. W ramach tego zarządu prowadzą gospodarkę leśną, gospodarują gruntami i innymi nieruchomościami oraz ruchomościami związanymi z gospodarką leśną, a także prowadzą ewidencję majątku Skarbu Państwa.

Lasy Państwowe są państwową jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej i reprezentują Skarb Państwa w zakresie zarządzanego mienia. Prowadzą działalność na zasadzie samodzielności finansowej. Lasami Państwowymi kieruje dyrektor generalny Lasów Państwowych przy pomocy dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych.

Według stanu na 31 grudnia 2018 r. w skład Lasów Państwowych wchodziły następujące jednostki organizacyjne:

1) Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych	1
2) regionalne dyrekcje Lasów Państwowych	17
3) nadleśnictwa	430
4) inne jednostki organizacyjne o zasięgu regionalnym, zwane dalej zakładami	16
5) inne jednostki organizacyjne o zasięgu krajowym, zwane dalej zakładami	7

Struktura zakładów według profilu ich działalności na dzień 31 grudnia 2018 r. przedstawiała się następująco:

Zakłady usługowe o zasięgu regionalnym:	Ogółem stan na 31.12.2018
1) zespoły składnic	3
2) gospodarstwa rybackie	2
3) zakłady transportu i spedycji	2
4) zakłady usługowo-produkcyjne	3
5) ośrodki transportu leśnego	2
6) zakłady usług leśnych	2
7) ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	1
8) ośrodek strzelecki	1
Razem	16

Zakłady o zasięgu krajowym:	Ogółem stan na 31.12.2018
1) Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy LP w Bedoniu	1
2) Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie	1
3) Leśny Bank Genów Kostrzyca w Miłkowie	1
4) Centrum Informacyjne Lasów Państwowych w Warszawie	1
5) Ośrodek Techniki Leśnej w Jarocinie	1
6) Zakład Informatyki Lasów Państwowych w Sękocinie	1
7) Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych w Warszawie	1
Razem	7

Badania naukowe, realizowane w 2018 r. przez jednostki naukowo-badawcze na zlecenie dyrektora generalnego Lasów Państwowych, miały charakter zarówno poznawczy, jak i użytkowy, a ich wyniki mają podstawowe znaczenie dla rozwoju wszystkich dziedzin leśnictwa. Głównym wykonawcą badań dla Lasów Państwowych w 2018 r. był Instytut Badawczy Leśnictwa (IBL).

W 2018 roku na realizację 74 tematów badawczych Lasy Państwowe wydatkowały środki związane z funduszem leśnym w łącznej kwocie 52 908,74 tys. zł, w tym na tematy realizowane przez:

– Instytut Badawczy Leśnictwa	17 008,95 tys. zł na realizację 33 tematów,
– uczelnie i inne jednostki	14 228,71 tys. zł na realizację 33 tematów,
– konsorcja badawcze	21 671,08 tys. zł na realizację 8 tematów.

Wyniki prac uzyskane w ramach realizacji tematów badawczych, w zależności od podjętych podczas komisyjnych odbiorów ustaleń odnośnie zakresu i formy ich upowszechniania, były przekazywane do podległych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, a także do innych jednostek spoza Lasów Państwowych, celem stosownego wykorzystania (wdrożenia).

2. Zasoby Lasów Państwowych

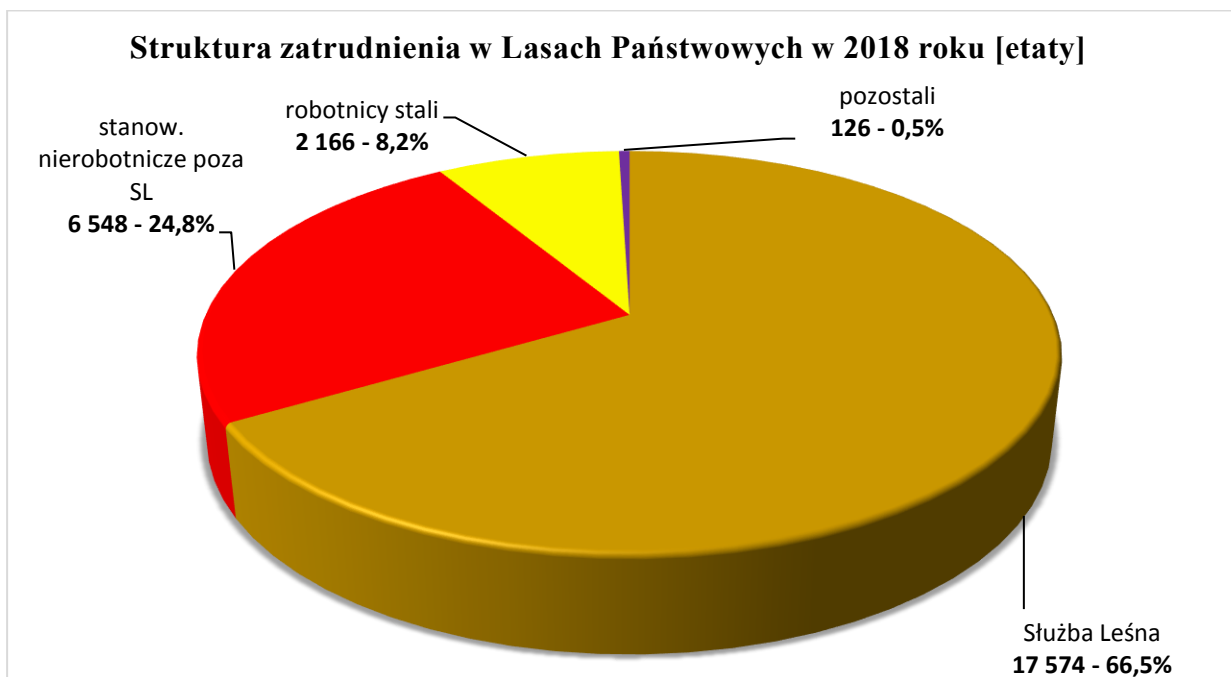
2.1. Zatrudnienie

W roku 2018 przeciętne miesięczne zatrudnienie w Lasach Państwowych wyniosło 26 414 etatów i w stosunku do 2017 r. było wyższe o 225 etatów. Struktura zatrudnienia kształtowała się następująco:

– pracownicy stali	26 288 etatów
w tym na stanowiskach nierobotniczych	24 122 etaty
– pracownicy zatrudnieni na czas określony	126 etatów

Struktura przeciętnego miesięcznego zatrudnienia w układzie grup jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych w omawianym okresie przedstawiała się następująco:

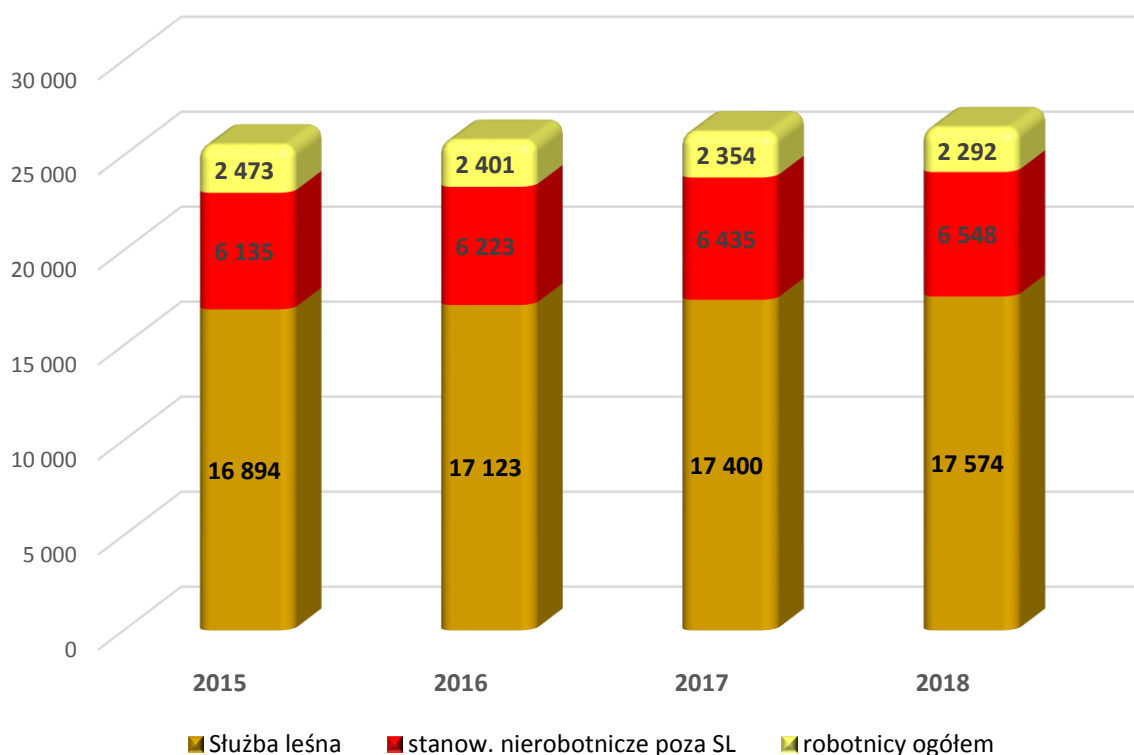
1) w nadleśnictwach	23 908 etatów
z tego:	
– w Służbie Leśnej	16 723 etaty
– na stanowiskach nierobotniczych poza Służbą Leśną	5 398 etatów
– na stanowiskach robotniczych	1 787 etatów
2) w zakładach	1 079 etatów
w tym na stanowiskach nierobotniczych	625 etatów
3) w Dyrekcji Generalnej i biurach regionalnych dyrekcji LP (łącznie z Zespołami Ochrony Lasu),	1 427 etatów
w tym w Służbie Leśnej	840 etatów.

Analiza przeciętnego stanu zatrudnienia w Lasach Państwowych w latach 2015–2018 wykazuje wzrost zatrudnienia ogółem w stosunku do 2015 r. W roku 2018 zatrudnienie wzrosło o 225 etatów w stosunku do wykonania 2017 r. W 2018 r. na stanowiskach nierobotniczych wystąpił wzrost zatrudnienia o 287 etatów, przy czym:

- w Służbie Leśnej zatrudnienie wzrosło o 174 etaty w stosunku do 2017 r. i o 451 etatów w stosunku do roku 2016,
- liczba zatrudnionych na stanowiskach nierobotniczych poza Służbą Leśną w stosunku do 2017 r. zwiększyła się o 113 etatów, w stosunku do roku 2016 wzrosła zaś o 325 etatów. Na stanowiskach robotniczych nastąpiło zmniejszenie zatrudnienia w porównaniu z rokiem 2017 o 62 etaty, a z rokiem 2016 – o 109 etatów.

Zatrudnienie w Lasach Państwowych w latach 2015-2018 [etaty]

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. w PGL Lasy Państwowe zatrudnionych było 26 430 osób, tj. o 91 osób mniej niż w ostatnim dniu 2017 r.

2.2. Majątek

Powierzchnia gruntów będących w zarządzie Lasów Państwowych

(według stanu na 31 grudnia 2018 r.) 7 608 831,96 ha

w tym:

– lasy razem	7 313 375,39 ha
w tym: – grunty zalesione	6 965 870,08 ha
– grunty niezalesione	148 747,58 ha
– użytki rolne	135 845,34 ha
– nieużytki	93 046,62 ha
– wody	8 931,47 ha
– zadrzewienia i zakrzewienia	9 640,26 ha

Zasoby drzewne (według stanu na 1 stycznia 2019 r.):

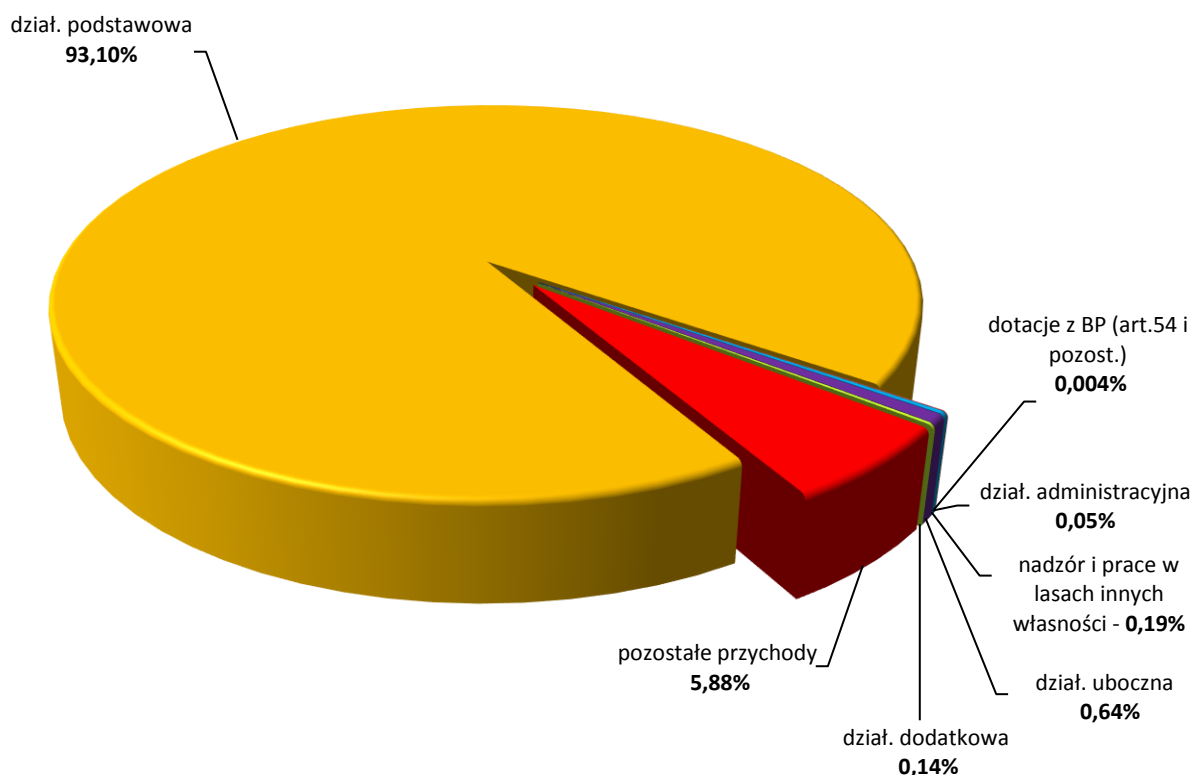
1) zasoby drzewne (w m ³ grubizny brutto)*	2 049,0 mln m ³
2) przeciętna zasobność drzewostanów:	
– w przeliczeniu na 1 ha gruntów zalesionych i niezalesionych*	288 m ³
– w przeliczeniu na 1 ha gruntów zalesionych	295 m ³
3) przyrost (bieżący roczny) grubizny brutto w m ³ /ha gruntów leśnych obliczony z ostatnich pięciu lat (2014–2018)*	9,57 m ³
4) bieżący roczny przyrost miąższości na pow. leśnej ogółem obliczony z pięciu ostatnich lat (2014–2018)*	67 749,5 tys. m ³
5) przyrost (przeciętny roczny) grubizny brutto w m ³ /ha gruntów leśnych obliczony z ostatnich dziesięciu lat (2009–2018)*	9,25 m ³
6) bieżący roczny przyrost miąższości na pow. leśnej ogółem obliczony z ostatnich dziesięciu lat (2009–2018)*	65 303,9 tys. m ³
7) wzrost zasobów drzewnych (brutto) w 2018 r.*	18,8 mln m ³ .

* Dane wg Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasu (WISL), wyniki za okres 2014–2018.

3. Przychody Lasów Państwowych

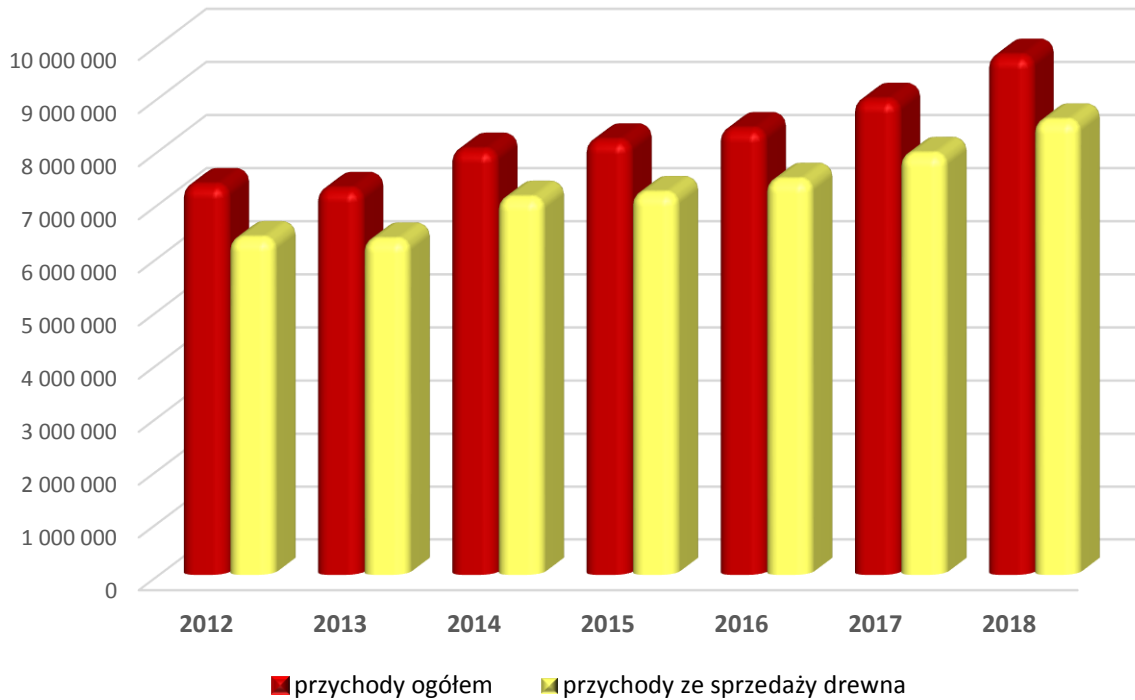
Przychody Lasów Państwowych w 2018 r.	9 791 575,8 tys. zł
w tym wybrane przychody nadleśnictw:	
1) z działalności podstawowej i administracyjnej (bez dotacji art. 54), w tym z tytułu sprzedaży drewna	8 625 895,6 tys. zł 8 544 286,7 tys. zł
2) z działalności ubocznej w tym z gospodarki łowieckiej	59 471,5 tys. zł 56 017,4 tys. zł
3) z działalności dodatkowej w tym: – ze sprzedaży usług transportowo-warsztatowych – ze sprzedaży produkcji przemysłowej i pozostałej dodatkowej	12 568,3 tys. zł 1 117,7 tys. zł 11 450,5 tys. zł
4) ze sprzedaży materiałów i z pozostałej sprzedaży	210 196,1 tys. zł
5) z dotacji budżetu państwa na zadania zlecone przez administrację rządową na podstawie art. 54 ustawy o lasach, z przeznaczeniem na sporządzenie planów zalesień gruntów porolnych	347,2 tys. zł
6) z tytułu środków budżetowych przekazanych na nadzór nad lasami innych własności	17 211,6 tys. zł
7) przychody z działalności bytowej	46 614,0 tys. zł

Struktura przychodów nadleśnictw w 2018 roku [%]

W omawianym okresie Lasy Państwowe uzyskały przychody ze sprzedaży surowca drzewnego w kwocie 8 572 164 tys. zł, w tym 8 544 286,7 tys. zł dotyczy sprzedaży drewna nadleśnictw, natomiast kwota 27 877,3 tys. zł została uzyskana przez zakłady Lasów Państwowych.

Udział przychodów ze sprzedaży drewna w przychodach ogółem Lasów Państwowych w latach 2012-2018 [w tys. zł]

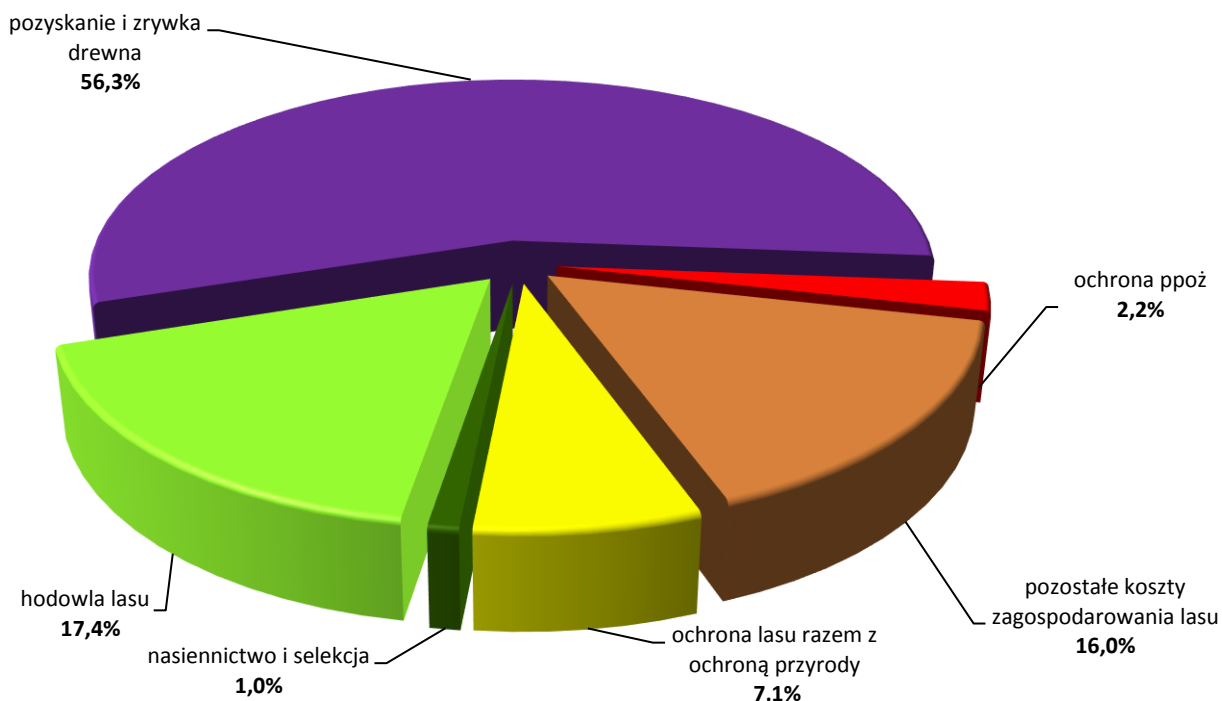
Procentowy udział przychodów ze sprzedaży drewna w przychodach ogółem Lasów Państwowych kształtował się odpowiednio: w 2012 r. – 86,4%, w 2013 r. – 86,9%, w 2014 r. – 88,7%, w 2015 r. – 87,9%, w 2016 r. – 88,6%, w 2017 r. – 88,6%. W roku 2018 przychody ze sprzedaży drewna stanowiły 87,5% przychodów ogółem Lasów Państwowych.

4. Koszty Lasów Państwowych

Koszty Lasów Państwowych w 2018 r. wyniosły ogółem	9 236 132,0 tys. zł
w tym wybrane koszty nadleśnictw kształtowały się następująco:	
4.1. Koszty działalności administracyjnej	3 695 583,9 tys. zł
w tym:	
1) utrzymanie Służby Leśnej w nadleśnictwach	2 458 412,5 tys. zł
2) pozostałe koszty administracyjne nadleśnictw	831 573,7 tys. zł
4.2. Podatek leśny	236 217,0 tys. zł
4.3. Koszty działalności podstawowej (koszty sprzedaży)	5 254 459,8 tys. zł
(po obciążeniu kosztów bezpośrednich kosztami ogólnogospodarczymi i pozostałymi kosztami administracyjnymi)	
Koszty na tę działalność, bez rozliczenia pozostałych kosztów administracyjnych (koszty wytworzenia)	4 394 089,9 tys. zł
w tym:	
4.3.1. Nasiennictwo i selekcja (koszty wytworzenia)	43 343,6 tys. zł
4.3.2. Hodowla lasu (koszty wytworzenia),	763 263,7 tys. zł
w tym:	
1) działalność w szkółkach leśnych (koszty bezpośrednie)	28 231,6 tys. zł
2) odnowienia i zalesienia, łącznie z przebudową drzewostanów (koszt bezpośredni)	330 228,2 tys. zł
3) poprawki i uzupełnienia (koszty bezpośrednie)	29 473,5 tys. zł
4) pielęgnowanie lasu (koszty bezpośrednie)	215 683,5 tys. zł
5) melioracje agrotechniczne (koszty bezpośrednie)	99 182,3 tys. zł
4.3.3. Ochrona lasu (koszty wytworzenia),	314 489,5 tys. zł
w tym:	
1) przed owadami (koszty bezpośrednie)	64 154,5 tys. zł
2) przed zwierzyną (koszty bezpośrednie)	191 432,3 tys. zł
3) ochrona przyrody (koszty bezpośrednie)	17 177,5 tys. zł
4.3.4. Ochrona przeciwpożarowa (koszty wytworzenia),	98 816,9 tys. zł
w tym zabiegi zabezpieczające obszary leśne przed pożarami (koszty bezpośrednie)	25 771,7 tys. zł

4.3.5. Pozyskanie i zrywka drewna (koszty wytworzenia)	2 473 059,0 tys. zł
w tym:	
1) ścinka i wyrób sortymentów drewna (koszty bezpośrednie)	1 287 920,2 tys. zł
2) zrywka drewna, jego podwozu i wywozu do składnic (koszty bezpośrednie)	1 114 393,0 tys. zł
3) pozostałe prace dotyczące pozyskania drewna (koszty bezpośrednie)	61 287,1 tys. zł

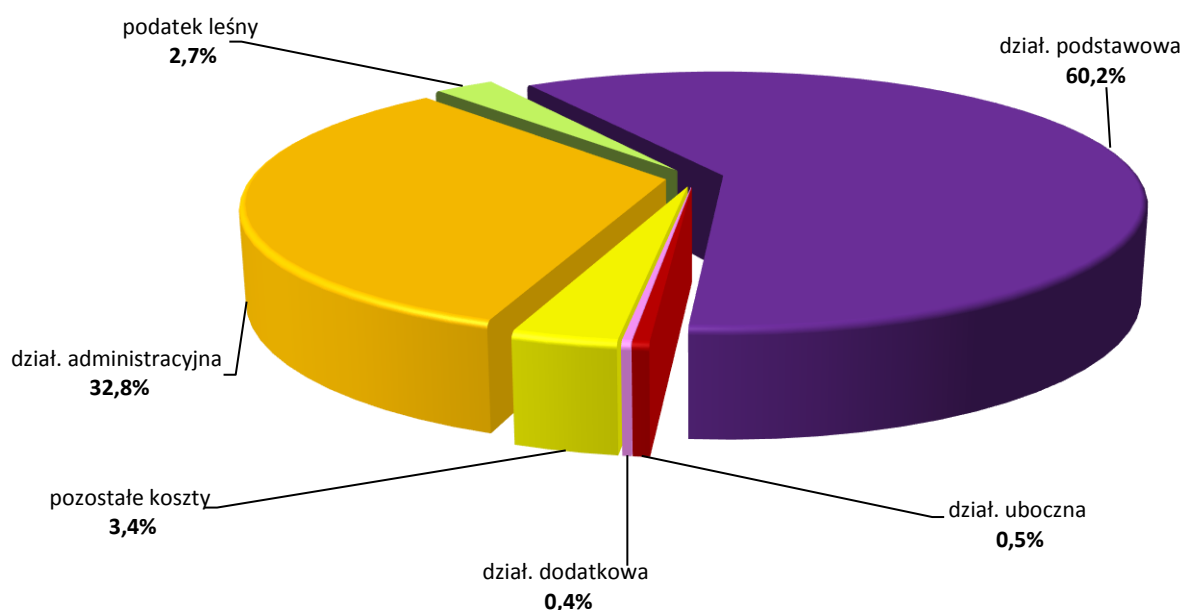
Struktura kosztów działalności podstawowej Lasów Państwowych w 2018 roku [wg kosztów wytworzenia]

4.4. Koszty działalności ubocznej (koszty sprzedaży)	47 985,9 tys. zł
Koszty na tę działalność, bez rozliczenia pozostałych kosztów administracyjnych	48 047,5 tys. zł
w tym:	
1) gospodarka łowiecka (koszty bezpośrednie)	45 244,0 tys. zł
2) pozyskanie choinek i stroiszu (koszty bezpośrednie)	1 077,3 tys. zł

3) szkółek zadrzewieniowych – handlowych (koszty bezpośrednie)	401,4 tys. zł
4) pozostałej działalności ubocznej (koszty bezpośrednie)	13,9 tys. zł
4.5. Koszty działalności dodatkowej	25 945,1 tys. zł
(po obciążeniu kosztów bezpośrednich pozostałymi kosztami ogólnogospodarczymi oraz pozostałymi kosztami administracyjnymi)	
Koszty tej działalności bez rozliczenia pozostałych kosztów administracyjnych (koszty wytworzenia)	22 232,2 tys. zł
w tym:	
1) usługi transportowe (koszty bezpośrednie)	847,8 tys. zł
2) gospodarka łąkowo-rolna (koszty bezpośrednie)	12 419,2 tys. zł
4.6. Koszty działalności bytowej	48 581,4 tys. zł
4.7. Różnica wartości remanentów (nie ujęta w koszcie wytworzenia)	(+) 32 447,6 tys. zł
Koszty ogólnogospodarcze nadleśnictw rozliczone na działalność podstawową, uboczną i dodatkową	35 100,2 tys. zł

Struktura kosztów nadleśnictw Lasów Państwowych w 2018 roku (wg kosztów własnych)

5. Wynagrodzenia

W roku 2018 wydatkowano na wynagrodzenia **2 542 526,9 tys. zł**

Struktura ww. wydatków przedstawiała się następująco:

1) w nadleśnictwach	2 276 205,9 tys. zł
z tego:	
– Służba Leśna	1 744 776,8 tys. zł
– stanowiska nierobotnicze poza Służbą Leśną	407 900,4 tys. zł
– stanowiska robotnicze	123 528,7 tys. zł
2) w zakładach	86 685,9 tys. zł
w tym stanowiska nierobotnicze	58 847,7 tys. zł
3) w Dyrekcji Generalnej LP i biurach regionalnych dyrekcji LP, łącznie z Zespołami Ochrony Lasu	179 635,1 tys. zł
w tym Służba Leśna	123 399,1 tys. zł

Udział wynagrodzeń w kosztach ogółem w latach 2015–2018 kształtował się następująco:

	2015	2016	2017	2018
– w Lasach Państwowych ogółem:	29,7%	30,1%	28,4%	27,5%
– w nadleśnictwach:	28,1%	28,4%	26,9%	26,1%

Przeciętne wynagrodzenie miesięczne ogółem w Lasach Państwowych wynosiło 8 021,4 zł.

6. Wynik Lasów Państwowych

6.1. Rachunek zysków i strat Lasów Państwowych

Wyszczególnienie	tys. zł
1. Razem przychody	9 791 575,8
z tego:	
1.1. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	9 252 288,8
1.2. Pozostałe przychody operacyjne	491 289,2
1.3. Przychody finansowe	47 997,8
2. Razem koszty	9 236 132,0
z tego:	
2.1. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	5 353 356,8
2.2. Koszty ogólnego zarządu	3 600 054,4
2.3. Pozostałe koszty operacyjne	256 139,8
2.4. Koszty finansowe	26 581,0
3. Zysk brutto	555 443,8
4. Podatek dochodowy	18 328,5
5. Zysk netto	537 115,3

6.2. Wstępny podział zysku Lasów Państwowych

Podział zysku netto w wysokości 537 115,3 tys. zł, wypracowanego przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych za rok 2018, przedstawia się następująco:

1) zasilenie kapitału (funduszu) własnego	511 658,7 tys. zł
z tego:	
– kapitał zasobów Lasów Państwowych	220 794,1 tys. zł
– fundusz leśny	290 864,6 tys. zł
2) zasilenie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych	9 761,1 tys. zł
3) cele społecznie użyteczne	15 695,5 tys. zł

Proponowany podział zysku Lasów Państwowych za 2018 r. został dokonany po przeprowadzonej weryfikacji niewykonanych zadań rzeczowych z zakresu działalności podstawowej nadleśnictw, o których mowa w § 19 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (Dz. U. Nr 134 poz. 692).

6.3. Nakłady na niefinansowe aktywa trwałe

W roku 2018 Lasy Państwowe poniosły nakłady na niefinansowe aktywa trwałe w wysokości 810 871,3 tys. zł, a w wyniku zadań zakończonych wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych zwiększyła się o 784 933,6 tys. zł, w tym wzrost w poszczególnych grupach wyniósł:

– grunty	24 581,1 tys. zł
– budynki i lokale	178 360,1 tys. zł
– obiekty inżynierii wodnej i lądowej	416 345,5 tys. zł
– kotły i maszyny energetyczne	2 227,3 tys. zł
– maszyny i urządzenia techniczne ogólnego zastosowania	33 085,3 tys. zł
– maszyny, urządzenia i aparaty gospodarki leśnej	32 026,1 tys. zł
– urządzenia techniczne	16 031,9 tys. zł
– środki transportu	50 162,5 tys. zł
– inne środki trwałe	32 107,1 tys. zł
– inwentarz żywy	6,7 tys. zł

Zwiększeniu uległy także wartości niematerialne i prawne o 8064,8 tys. zł.

7. Fundusz leśny

7.1. Stan funduszu leśnego na 1 stycznia 2018 r. wynosił	812 405,4 tys. zł
7.2. Zwiększenia	1 687 277,6 tys. zł
z tego:	
1) odpis podstawowy obciążający koszty nadleśnictw (art. 57 ust.1 pkt 1 ustawy o lasach)	1 270 535,4 tys. zł
2) dodatkowe dochody funduszu leśnego (art. 57 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy o lasach)	274 772,5 tys. zł
3) dodatkowe dochody funduszu leśnego (art. 57 ust. 2 ustawy o lasach)	40 466,0 tys. zł
4) dochody z udziału w spółkach (art. 57 ust. 1 pkt 4 ustawy o lasach)	2,6 tys. zł
5) pozostałe przychody związane z Lasami Państwowymi	97 640,7 tys. zł
6) pozostałe przychody dotyczące lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa i parków narodowych	3 860,3 tys. zł
7.3. Zmniejszenia	1 618 450,4 tys. zł
z tego:	
1) wyrównanie niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej oraz zadań dotyczących administracji publicznej w zakresie leśnictwa	1 174 730,0 tys. zł
w tym:	
wydatki z wydzielonej części funduszu leśnego zwanego funduszem stabilizacji (art. 58 ust. 4 ustawy o lasach)	-
2) wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych LP	157 219,3 tys. zł
3) dofinansowanie jednostek specjalnych (Leśny Bank Genów, Ośrodek Kultury Leśnej Gołuchów, Izba Pamięci)	16 509,7 tys. zł
4) tworzenie infrastruktury do prowadzenia gospodarki leśnej	25 843,4 tys. zł
w tym:	
wydatki z wydzielonej części funduszu leśnego zwanego funduszem stabilizacji (art. 58 ust. 4 ustawy o lasach)	-
5) badania naukowe	52 908,7 tys. zł
6) sporządzanie planów urządzenia lasu	71 222,6 tys. zł
7) prace związane z oceną i prognozowaniem stanu lasów i zasobów leśnych	-
8) tworzenie, dzielenie, likwidacja jednostek organizacyjnych LP	-
9) dofinansowanie zadań określonych w art. 58 ust. 3 i 3a ustawy o lasach	61 287,0 tys. zł
w tym:	
dofinansowanie zadań w parkach narodowych	49 136,0 tys. zł
zrycz. koszty udziału przedst. WODR w szacowaniu szkód łowieckich	10,5 tys. zł
sporządzanie uproszcz. planów urządz. lasu dla lasów niestan. wł. SP	2 389,5 tys. zł
10) pozostałe	58 729,7 tys. zł
w tym:	
podatek dochodowy od osób prawnych	45 424,0 tys. zł
nabywanie przez Skarb Państwa lasów lub gruntów	4 229,4 tys. zł
organizacja szkoleń w zakresie szacowania szkód łowieckich	1 135,2 tys. zł
Stan funduszu leśnego na 31 grudnia 2018 r. wynosił	881 232,6 tys. zł

8. Wykonanie zadań w zakresie gospodarki leśnej

8.1. Działalność podstawowa

8.1.1. Rodzaje i skala zabiegów wykonanych w ramach ochrony lasu:

1) zabiegi ograniczające liczebność szkodliwych owadów (liściożerne, ryjkowce, szkodniki glebowe)	241,1 tys. ha
w tym przy użyciu sprzętu lotniczego	229,5 tys. ha
2) zabiegi zwalczające grzyby patogeniczne	17,2 tys. ha
3) zabiegi ochronne przed szkodami od zwierzyny (chemiczne i mechaniczne zabezpieczenie sadzonek)	91,5 tys. ha
w tym wykonanie grodzeń	22,6 tys. ha

W ramach ochrony lasu prowadzona była również ochrona przeciwpożarowa metodami tradycyjnymi oraz w formie lotniczego patrolowania i gaszenia pożarów lasu. Na terenie Lasów Państwowych funkcjonuje sieć meteorologicznych punktów pomiarowych, wykorzystywana do prognozowania zagrożenia pożarowego lasu. W jej skład wchodzi 60 punktów prognostycznych, 87 pomocniczych punktów pomiarowych. Powyższe punkty są równomiernie rozmieszczone w 60 strefach prognostycznych. Koszt ich utrzymania w 2018 r. wyniósł 933 577 zł (z tego 854 632 zł to przesył danych pomiarowych, przeglądy okresowe, serwis techniczny i utrzymanie punktu zgłoszeniowego, 78,9 tys. zł modernizacja i utrzymanie aplikacji służącej do zbierania, weryfikowania i prezentowania danych pomiarowych z sieci meteorologicznych punktów pomiarowych).

Lasy Państwowe w zakresie ochrony mienia przed pożarami współpracują z wieloma organizacjami i instytucjami, w tym w szczególności z Państwową Strażą Pożarną (PSP) i Ochotniczymi Strażami Pożarnymi (OSP). Jednostki organizacyjne Lasów Państwowych, w miarę możliwości i w uzasadnionych przypadkach, przekazały w formie darowizny część osiągniętego wyniku finansowego na cele społecznie użyteczne, w tym na rzecz jednostek użyteczności publicznej i oświatowej. W 2018 r. udzielono wsparcia finansowego jednostkom PSP w wysokości 514 tys. zł i OSP w kwocie 3178 tys. zł.

8.1.2. Ważniejsze prace z zagospodarowania lasu:

1) ogólna powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych	1 881 ha
2) odnowienia i zalesienia (wraz z dolesianiem luk i wprowadzeniem II piętra)	58 913 ha
w tym:	

– odnowienia naturalne	7 553 ha
– zalesienia ogółem	411 ha
w tym sukcesja naturalna	63 ha
3) poprawki i uzupełnienia	3 783 ha
4) pielęgnowanie lasu ogółem	296 636 ha
w tym:	
– wprowadzanie podszytów	352 ha
– pielęgnowanie gleby i niszczenie chwastów	167 044 ha
– czyszczenia wczesne	49 635 ha
– czyszczenia późne	76 678 ha
– inne zabiegi pielęgnacyjne (w tym podkrzesywanie drzew)	2 927 ha
5) trzebieże ogółem	380 238 ha
w tym trzebieże wczesne	85 005 ha
6) melioracje ogółem	77 427 ha
w tym nawożenie mineralne lasu	36 ha
7) przebudowa drzewostanów ogółem	4 755 ha

8.1.3. Formy ochrony przyrody

Na terenie Lasów Państwowych istnieją 1 284 rezerwaty przyrody zajmujące łączną powierzchnię 123,52 tys. ha. Wyznaczone do końca 2018 r. 133 obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) sieci Natura 2000 zajmują powierzchnię 2 216,96 tys. ha, natomiast 708 obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) obejmują powierzchnię 1662,54 tys. ha.

Zgodnie z art. 57 ust. 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, środki funduszu leśnego mogą być przeznaczone na sfinansowanie działań w parkach narodowych.

Dofinansowanie parków narodowych odbywa się od 2012 roku. W 2018 roku zostało podpisanych 45 umów z 23 parkami narodowymi na łączną kwotę 68,4 mln zł, ich realizacja zaś osiągnęła poziom 49,1 mln zł, co stanowi 78 % wartości podpisanych umów.

8.1.4. Społeczne funkcje lasu

Lasy Państwowe prowadzą intensywną działalność z wykorzystaniem obiektów edukacyjnych. Na terenie Lasów Państwowych znajduje się łącznie 6732 takich obiektów, w tym 58 ośrodki edukacji leśnej, 276 izb edukacji leśnej, 590 leśnych wiat edukacyjnych, 1018 leśnych ścieżek edukacyjnych, 1915 punktów edukacji leśnej oraz 2875 innych obiektów.

W 2018 r. z różnych form edukacji oferowanych przez Lasy Państwowe, głównie w oparciu o obiekty edukacyjne, skorzystało ponad 3,5 mln osób. Koszty utrzymania obiektów edukacyjnych wyniosły 22 021,2 tys. zł.

Na terenie Lasów Państwowych znajduje się 45 ośrodków szkoleniowo – wypoczynkowych, w tym 24 dzierżawione podmiotom zewnętrznym; 318 ośrodków/obiektów wypoczynkowych, w tym 275 jest dzierżawionych; 62 kwatery myśliwskie, w tym 38 dzierżawionych; 313 pokoi gościnnych, w tym 29 dzierżawionych. Wśród powierzchniowej bazy noclegowej funkcjonuje: 500 miejsc biwakowania, w tym 235 dzierżawionych; 18 pól biwakowych, w tym 16 dzierżawionych. Funkcjonuje 229 obozowisk harcerskich, w tym 41 jest dzierżawionych.

Wśród leśnej bazy nienoclegowej można wyszczególnić m.in. 1467 miejsc odpoczynku, w tym 105 dzierżawionych; 85 parkingów leśnych, w tym 12 dzierżawionych oraz 4262 miejsc postoju pojazdów, w tym 106 dzierżawionych. Koszty utrzymania infrastruktury turystycznej w 2018 r. wyniosły 23 011,2 tys. zł.

8.1.5. Pozyskanie drewna ogółem (netto bez kory) :	43 295,6 tys. m³
1) w tym na gruntach leśnych:	43 283,3 tys. m³
– grubizna	41 633,5 tys. m ³
– drobnica	1 649,8 tys. m ³
Rozmiar pozyskania grubizny według rodzajów użytkowania przedstawiał się następująco (netto bez kory):	
a) w rębniach zupełnych	9 815,7 tys. m ³
b) w rębniach złożonych	9 716,2 tys. m ³
c) w użytkach przygodnych rębnych i pozostałych rębnych	2 712,0 tys. m ³
d) w użytkach przygodnych przedrębnych	4 633,2 tys. m ³
e) w cięciach pielęgnacyjnych	14 756,4 tys. m ³
Razem:	41 633,5 tys. m³
2) w tym na gruntach nieleśnych (w tym zadrzewieniach)	12,3 tys. m³
– grubizna	9,9 tys. m ³
– drobnica	2,4 tys. m ³

Ponadto w ramach użytkowania nieobjętego etatem cięć na podstawie oddzielnych decyzji właściwych organów administracyjnych z powierzchni wyłączonych z zarządu (w tym tzw. specustawy) oraz z powierzchni wyłączonych z produkcji leśnej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym

Lasy Państwowe pozyskano (netto bez kory): **209,5 tys. m³**

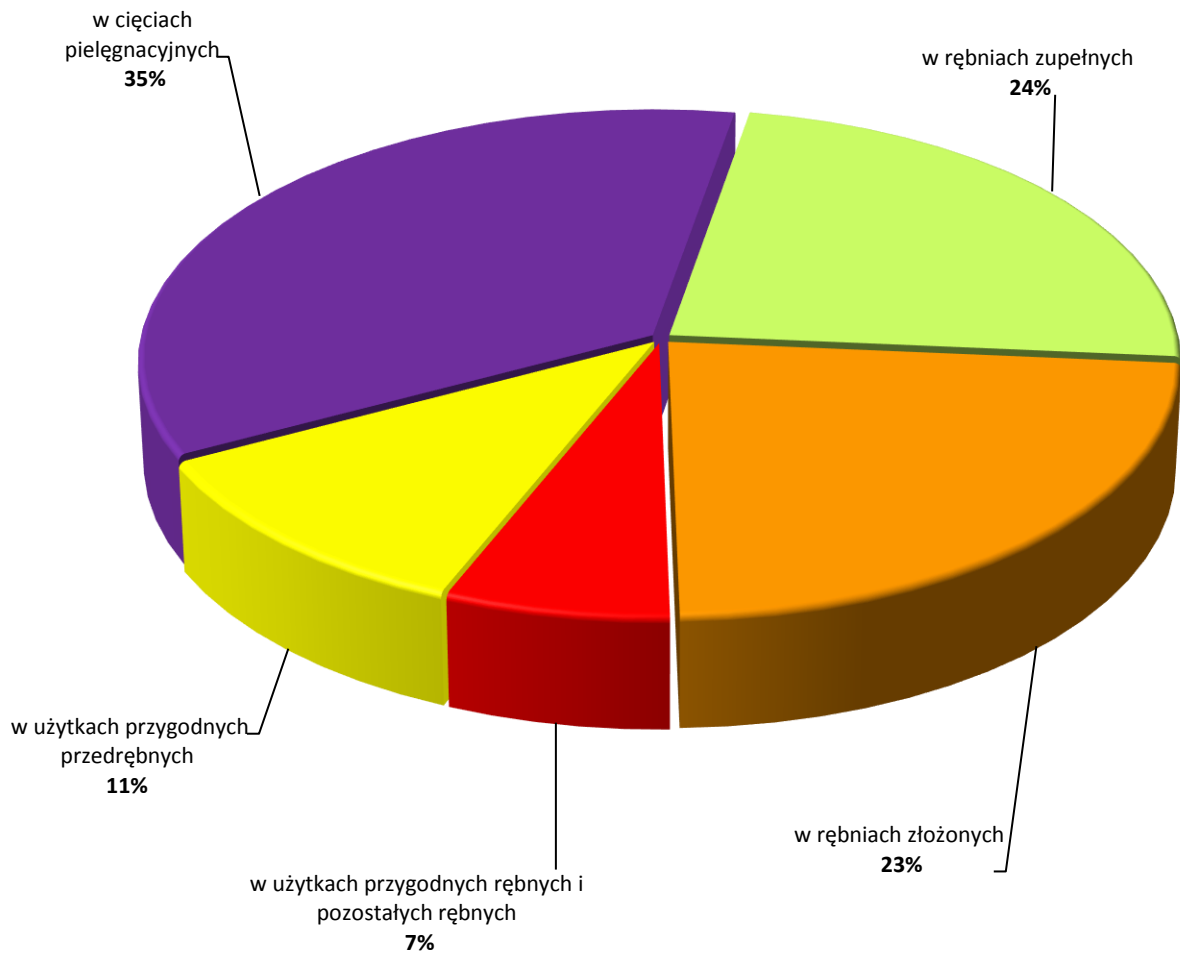
w tym:

– grubizna 196,1 tys. m³

– drobnica 13,4 tys. m³

Zrywką drewna w lesie objętych było łącznie (netto bez kory) **41 414,2 tys. m³**

Struktura pozyskania grubizny wg rodzajów użytkowania w Lasach Państwowych w 2018 roku [%]

8.1.6. Sprzedaż drewna**44 694,8 tys. m³**

Sprzedaż drewna ogółem (netto bez kory)

w tym grubizna

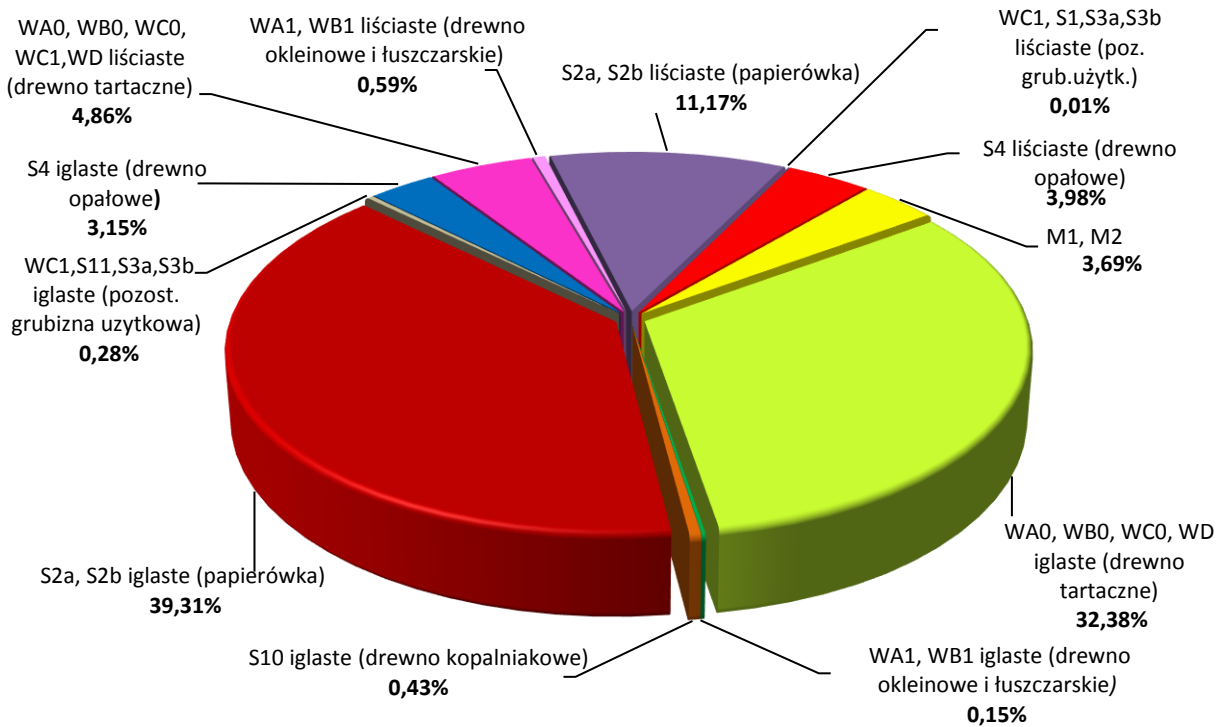
43 044,9 tys. m³

Struktura sortymentowo-wartościowa sprzedanego drewna (wielkowymiarowego, średniowymiarowego i małowymiarowego) w 2018 r. przedstawiała się następująco:

Sortyment	Ilość m³	Wartość tys. zł
1) Grubizna iglasta	33 829 290	6 673 689
z tego:		
– WA0, WB0, WC0, WD (drewno „tartaczne”) + kłody	14 469 076	3 631 806
– WA1, WB1 (drewno „okleinowe i luszczarskie”)	66 307	28 675
– S10 (drewno „kopalniakowe”)	191 480	43 255
– S2a, S2b („papierówka” iglasta)	17 568 851	2 815 183
– WC1, S11, S3a, S3b (pozostała grub. użytkowa)	126 895	20 557
– S4 (drewno „opałowe”)	1 406 681	134 213
2) Grubizna liściasta	9 215 637	1 820 472
z tego:		
– WA0, WB0, WC0, WC1, WD (drewno „tartaczne”)	2 174 386	734 832
– WA1, WB1 (drewno „okleinowe i luszczarskie”)	265 133	105 491
– S2a, S2b („papierówka” liściasta)	4 993 548	756 192
– WC1, S1, S3a, S3b (pozostała grub. użytkowa) liściasta	3 947	396
– S4 (drewno „opałowe”)	1 778 623	223 561
3) M1, M2	1 649 905	72 523
Ogółem (1+ 2 + 3)	44 694 832	8 572 164*

* W ogólnej wartości sprzedaży drewna (8 572 164 tys. zł) uwzględniono również wartość sprzedanych zrębków (5 480 tys. zł). Zestawienie nie uwzględnia karpiny przemysłowej i opałowej.

Struktura sprzedaży poszczególnych sortymentów drewna w 2018 roku w Lasach Państwowych

8.2. Działalność uboczna

W ramach działalności ubocznej w 2018 r. pozyskano:

1) karpiny opałowej i przemysłowej	7 158 m ³ ,
2) choinek	92,8 tys. sztuk

8.3. Działalność dodatkowa

W ramach działalności dodatkowej Lasy Państwowe prowadziły między innymi gospodarzkę łąkowo-rolną na powierzchni 16 254 ha oraz świadczyły usługi transportowe i warsztatowe, a także zajmowały się działalnością handlową i przemysłową.

8.4. Realizacja innych działań związanych z gospodarką leśną

8.4.1. Projekty rozwojowe realizowane przez Lasy Państwowe

W 2018 r. Lasy Państwowe realizowały osiem przedsięwzięć rozwojowych. Większość z nich wpisuje się wprost w realizację celów określonych w *Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju*.

Projekty rozwojowe Lasów Państwowych realizowane są w trzech grupach tematycznych, tj.: ochrona przyrody, przeciwdziałanie zmianom klimatu i promocja.

Ochrona przyrody

a) „Czynna ochrona cietrzewia na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych”

Projekt ma na celu zachowanie obecnie istniejących stanowisk występowania cietrzewi w Polsce, polepszenie jakości ich ostoi oraz odwrócenie negatywnych trendów parametrów populacyjnych. W związku z powyższym Lasy Państwowe wykonują całe spektrum działań mających skutkować m.in. wyższym sukcesem rozrodczym, niższą śmiertelnością i w efekcie wzrostem liczebności.

Z końcem czerwca 2018 roku oficjalnie otwarto Ośrodek Hodowli Cietrzewia w Nadleśnictwie Sychowo, jedyny tego typu obiekt w Polsce poświęcony temu gatunkowi. W ośrodku znajduje się kilkanaście osobników, które stanowią stado zarodowe. Wyhodowane, młode ptaki będą wsiedlane przez nadleśnictwa do istniejących ostoi tego gatunku w Sudetach, Borach Dolnośląskich, Puszczy Knyszyńskiej oraz w części Pojezierza Mazurskiego. Warunki hodowlane i przyjęty sposób prowadzenia hodowli mają za zadanie jak najlepiej przystosowywać osobniki do warunków panujących w naturze, w których docelowo przyjdzie im funkcjonować.

W lipcu 2018 r. do projektu włączono Leśny Bank Genów Kostrzyca. Jednostka ta odpowiada w projekcie za przyjmowanie i przechowywanie prób genetycznych w utworzonym Banku Genów Cietrzewia oraz wykonuje monitoring genetyczny osobników znajdujących się w hodowlach i ostojach tego gatunku. Podejmowane działania służą skutecznemu zarządzaniu pulą genetyczną populacji.

W wyznaczonych ostojach nadleśnictwa prowadzą działania zmierzające do utrzymania bądź odtworzenia warunków siedliskowych odpowiadających preferencjom siedliskowym cietrzewi. Polegają one na kształtowaniu struktury roślinności przez odkrzaczanie, przeredzanie oraz wykaszanie roślinności. W celu zmniejszenia presji ze strony drapieżnictwa, prowadzona jest redukcja liczebności drapieżników gatunków łownych oraz odłowy i translokacja jastrzębi, zgodnie z decyzjami organów ochrony przyrody. W przygotowanych ostojach prowadzone są reintrodukcje. W 2018 roku pozyskano i wsiedlono na terenie

nadleśnictw Jedwabno i Ruszów kilkadziesiąt cietrzewi pochodzących z prywatnych hodowli oraz ze Szwecji. Ich dalszy los jest ciągle monitorowany.

Działania będą kontynuowane do końca 2022 roku, po czym nastąpi podsumowanie wykonanych prac i przyjęcie kierunków dalszych działań.

b) „Kompleksowy projekt ochrony żubra przez Lasy Państwowe”

Celem projektu jest utrzymanie populacji żubra i jej monitoring. Zaplanowano działania w zakresie rozprzestrzenienia żubrów i tworzenia metapopulacji, a także rozwój populacji żubra poprzez rozgęszczenie i zwiększenie zasięgu. W 2018 roku w ramach projektu powstała następująca infrastruktura: platforma widokowa przy Zagrodzie Pokazowej Żubrów w Wolisku, brog i odłownia w Nadleśnictwie Stuposiany, zagroda adaptacyjna w Nadleśnictwie Augustów oraz przenośna odłownia w Nadleśnictwie Krynki. Utworzono także stado żubrów w Puszczy Augustowskiej.

W realizację projektu zaangażowane są 22 nadleśnictwa, Białowieski Park Narodowy, Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie, Leśny Bank Genów oraz Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego. W ramach projektu opieką zostanie objęte 82% krajowej populacji żubra.

c) „Ochrona rybołowa na obszarach SPA Natura 2000” (projekt realizowany ze wsparciem środków zewnętrznych w ramach programu LIFE)

Podczas realizacji projektu nastąpi identyfikacja wszystkich stanowisk rybołowów w Polsce położonych na obszarach Natura 2000 oraz określenie czynników stanowiących dla nich zagrożenie. W 2018 roku została powołana sieć opiekunów stanowisk rybołowów (22 osoby). Zamontowano także 120 platform na drzewach i 5 fotopułapek przy gniazdach. W ramach projektu przewidziano objęcie specjalną ochroną wszystkich znanych stanowisk oraz prowadzenie monitoringu satelitarnego rybołowów i odtworzenie ich miejsc bytowania poprzez budowę nowych gniazd nadrzewnych oraz platform na słupach wysokiego napięcia. Zorganizowano warsztaty międzynarodowe, szkolenia dla opiekunów stanowisk oraz spotkania ze środowiskiem rybackim.

Przeciwdziałanie zmianom klimatu

a) „Leśne Gospodarstwa Węglowe (LGW)”

Głównym celem przedsięwzięcia jest wykazanie roli obszarów leśnych w łagodzeniu negatywnych skutków zmian klimatycznych i pochłanianiu gazów cieplarnianych. W wyniku części badawczej projektu utworzony zostanie model pochłaniania dwutlenku węgla przez polskie lasy, który umożliwi automatyczne określania ilości zakumulowanego węgla dla każdego wydzielenia drzewostanowego w zintegrowanym Systemie Informatycznym Lasów Państwowych. W ramach przedsięwzięcia zaplanowano testowanie efektywności dodatkowych

działań zmierzających do zwiększenia retencji CO₂ w lasach Polski. Efekty podjętych działań zaowocują udoskonaleniem sposobu raportowania pochłaniania CO₂ w lasach Polski.

W 2018 roku zrealizowano działania dodatkowe na powierzchni 800 ha. W części badawczej projektu wykonano wszystkie zaplanowane prace terenowe. Materiał pochodzący z powierzchni badawczych jest sukcesywnie przygotowywany do badań oraz badany przez laboratoria. Wykonano także modelowanie bilansu węgla. W październiku 2018 r. podczas targów POLECO została podsumowana pierwsza aukcja Jednostek Dwutlenku Węgla, w której wzięło udział 5 firm. Podczas aukcji wylicytowano ekwiwalent 34,3 tysięcy ton dodatkowo pochłoniętego CO₂.

b) Odnawialne Źródła Energii podstawą zaopatrzenia w energię elektryczną budynków i środków transportu Lasów Państwowych

W 2018 roku przeprowadzono pierwszy Zintegrowany Zakup Energii Elektrycznej. Proces ten pozwolił na uporządkowanie kwestii związanych z zakupem energii elektrycznej i był pierwszym krokiem do stworzenia systemu zarządzania energią w PGL LP.

W ramach projektu przeprowadzono pierwszy w Polsce przetarg na zakup samochodów elektrycznych, podczas którego zakupiono 15 samochodów osobowych i jeden dostawczy. Doświadczenia zdobyte podczas procesu przygotowania przetargu są cennym źródłem informacji dla instytucji publicznych zobligowanych do przebudowy swojej floty na elektryczną. Pracownicy LP przeprowadzili w 2018 roku kilkadziesiąt szkoleń i warsztatów dla przedstawicieli instytucji publicznych i samorządów.

Działania zrealizowane w ramach projektu zostały wyróżnione w rankingu Lider Elektromobilności 2018 podczas konferencji klimatycznej COP24 w Katowicach.

c) „Termomodernizacja budynków PGL LP (łącznie z zastosowaniem OZE w budynkach)”

Celem projektu jest poprawa standardu użytkowania i efektywności energetycznej w budynkach będących w zarządzie PGL LP poprzez promowanie nowoczesnych rozwiązań energooszczędnych i ekologicznych oraz podniesienie świadomości ekologicznej użytkowników i ich poziomu wiedzy. Realizacja przedsięwzięcia podąża w kierunku przeciwdziałania zmianom klimatu ze względu na ograniczenie zużycia energii w budynkach i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, w szczególności CO₂, do atmosfery.

W 2018 roku jednostki organizacyjne LP zmodernizowały energetycznie 46 budynków oraz wybudowały 66 instalacji OZE o łącznej mocy 1 MW. Zużycie energii końcowej w zmodernizowanych budynkach zmniejszyło się o ponad. 18 tys. GJ/rok.

Promocja

a) „Zdrowa żywność z polskich lasów”

Głównym celem projektu jest popularyzacja dziczyzny, miodów i płodów runa leśnego na stołach polskich konsumentów. Przedsięwzięcie zakłada wypromowanie pszczelarstwa jako działu gospodarki znacząco wpływającego na zachowanie i zwiększenie bogactwa przyrodniczego terenów leśnych i znajdujących się w najbliższej okolicy lasów, a także pozytywnie oddziałującego na aktywizację zawodową, szczególnie na terenach niezurbanizowanych.

W 2018 roku w działanie „Pszczoly wracają do lasu” zaangażowało się 104 leśników – pszczelarzy, którzy zostali wyposażeni w wagi pasieczne do pomiaru pożytków pszczelich. Zadanie ma na celu zbadanie potencjału miododajnego lasów i stworzenie korzystnego otoczenia leśnego dla owadów zapylających. W ramach projektu zostały także uruchomione pierwsze w Polsce studia podyplomowe z zakresu pszczelarstwa.

Od 2017 roku przy siedzibie DGLP funkcjonuje sklep pod marką „Dobre z lasu”. W 2018 roku food truck promujący markę wziął udział w 50 wydarzeniach w całej Polsce, podczas których ponad 70 tys. osób miało możliwość spróbowania produktów pochodzenia leśnego. W ramach projektu rozwinięto także sieć punktów sprzedaży bezpośredniej. Obecnie w jednostkach LP funkcjonują 44 takie punkty.

b) „Wielki Szlak Leśny”

Projekt realizowany jest w celu poprawy zarządzania leśną infrastrukturą turystyczną poprzez stworzenie mapy turystycznej LP (również w wersji mobilnej), kompleksowych folderów turystycznych oraz portalu internetowego. Działania te zapewnią odwiedzającym dostęp do atrakcji i usług turystycznych w bezpieczny sposób. Przedsięwzięcie zakłada wzmocnienie współpracy pomiędzy LP a organizacjami turystycznymi, jednostkami samorządu terytorialnego i podmiotami zarządzającymi atrakcjami turystycznymi i dobrami kulturowymi.

8.4.2. Realizacja projektów z udziałem środków Unii Europejskiej

Projekty realizowane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007–2013:

a) „Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych” – MRN,

b) „Przeciwdziałanie skutkom odpływu wód opadowych na terenach górskich.

Zwiększenie retencji i utrzymanie potoków oraz związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie” – MRG,

c) „Rekultywacja na cele przyrodnicze terenów zdegradowanych, popoligonowych i powojkowych zarządzanych przez PGL LP” – POL.

W 2018 r. prowadzono bieżący monitoring oraz inne prace wynikające z praktycznej realizacji zasady trwałości projektów, w tym m.in. przygotowanie i przekazanie do instytucji wdrażającej – NFOŚiGW zbiorczych raportów z osiągniętych efektów.

Projekty realizowane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020:

a) „Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych” – MRN2

W 2018 r. Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe kontynuowało realizację *Kompleksowego projektu adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych*. W Projekcie MRN2 uczestniczy 113 nadleśnictw z 17 regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych. Najintensywniejsze prace w 2018 r. dotyczyły wykonania dokumentacji projektowej oraz uzyskania wymaganych przez instytucję wdrażającą decyzji, opinii i uzgodnień administracyjnych.

W 2018 r. złożono w NFOŚiGW 5 wniosków o płatność na łączną kwotę wydatków kwalifikowalnych 3 624 411,41 zł. Wszystkie wnioski zostały zatwierdzone i zrefundowane na łączną kwotę dofinansowania UE w wysokości 3 080 749,69 zł.

b) „Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich” – MRG2

W 2018 r. Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe kontynuowało realizację *Kompleksowego projektu adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich*. W Projekcie MRG2 uczestniczy 47 nadleśnictw z 4 regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych. Najintensywniejsze prace w 2018 r. dotyczyły wykonania dokumentacji projektowej oraz uzyskania wymaganych przez IW decyzji, opinii i uzgodnień administracyjnych.

W 2018 r. złożono w NFOŚiGW 5 wniosków o płatność na łączną kwotę wydatków kwalifikowalnych 4 427 665,50 zł. Wnioski zostały zatwierdzone i zrefundowane na łączną kwotę dofinansowania UE w wysokości 3 763 515,66 zł.

c) „Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – zapobieganie, przeciwdziałanie oraz ograniczanie skutków zagrożeń związanych z pożarami lasów” - PPOŻ

W 2018 r. Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe kontynuowało realizację *Kompleksowego projektu adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – zapobieganie, przeciwdziałanie oraz ograniczanie skutków zagrożeń związanych z pożarami lasów.*

W Projekcie PPOŻ uczestniczy 135 nadleśnictw z 17 regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych. W ramach projektu do końca 2018 r. wybudowano 16 i zmodernizowano 5 dostrzegalni przeciwpożarowych, zakupiono sprzęt do lokalizacji pożarów w liczbie 31 sztuk, doposażono 6 Punktów Alarmowo–Dyspozycyjnych (PAD) oraz wybudowano 2 stacje METEO. Ponadto odebrano 58 samochodów patrolowo–gaśniczych i przekazano je do użytkowania nadleśnictwom.

W 2018 r. złożono w NFOŚiGW 5 wniosków o płatność na łączną kwotę wydatków kwalifikowalnych 12 855 850,55 zł. Wszystkie wnioski zostały zatwierdzone i zrefundowane na łączną kwotę dofinansowania UE w wysokości 10 927 473,00 zł.

d) „Kompleksowy projekt ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe” (OPL)

W 2018 r. Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe kontynuowało realizację *Kompleksowego projektu ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe.* W Projekcie OPL uczestniczy 105 nadleśnictw z 16 regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych. Prace realizowane w ramach projektu w 2018 r. dotyczyły przede wszystkim działań związanych z prowadzeniem zabiegów czynnej ochrony gatunków i siedlisk, ograniczeniem drapieżnictwa, zwalczaniem gatunków inwazyjnych oraz monitorowaniem występowania gatunków chronionych. Prowadzono również uzgodnienia z RDOŚ, przygotowano niezbędną dokumentację projektową, techniczną i administracyjną.

W 2018 r. złożono do NFOŚiGW 4 wnioski o płatność na łączną kwotę wydatków kwalifikowalnych 1 428 427,86 zł. Wnioski zostały zatwierdzone i zrefundowane na łączną kwotę dofinansowania UE w wysokości 1 214 163,66 zł.

9. Zmiany w stanie majątku Lasów Państwowych w 2018 roku w porównaniu z 2017 r.

W 2018 r. nastąpił wzrost aktywów ogółem o 485 020,9 tys. zł, w tym aktywa trwale zwiększyły się o 347 146,8 tys. zł, z kolei aktywa obrotowe wzrosły o 137 874,2 tys. zł. Odnotowano wzrost inwestycji długoterminowych o 1028,0 tys. zł i wzrost inwestycji krótkoterminowych o 104 044,3 tys. zł. Po stronie pasywów o 605 057,6 tys. zł uległ zwiększeniu kapitał (fundusz) własny Lasów Państwowych, a zobowiązania i rezerwy na zobowiązania spadły o 120 036,6 tys. zł.

10. Bilans Lasów Państwowych

Zestawienie aktywów i pasywów w wybranych składnikach, objętych bilansem Lasów Państwowych na dzień 31 grudnia 2018 r. (całość prezentowana jest w Sprawozdaniu finansowym Lasów Państwowych za 2018 rok), przedstawia się następująco:

Aktywa

A. Aktywa trwale	7 413 953,3 tys. zł
z tego:	
1) wartości niematerialne i prawne	7 064,9 tys. zł
2) rzeczowe aktywa trwale	7 290 172,0 tys. zł
w tym: – budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	6 433 523,4 tys. zł
– środki transportu	108 857,4 tys. zł
– środki trwale w budowie	288 569,9 tys. zł
3) należności długoterminowe	1 727,3 tys. zł
4) inwestycje długoterminowe	109 624,9 tys. zł
5) długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	5 364,2 tys. zł
B. Aktywa obrotowe	4 310 124,1 tys. zł
z tego:	
1) zapasy	277 685,8 tys. zł
2) należności krótkoterminowe,	598 084,2 tys. zł
w tym z tytułu dostaw i usług	411 077,0 tys. zł
3) inwestycje krótkoterminowe	3 403 175,6 tys. zł
w tym środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	3 364 746,3 tys. zł
4) krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	31 178,5 tys. zł
Suma bilansowa	11 724 077,4 tys. zł

Pasywa

A. Kapitał (fundusz) własny	8 489 396,7 tys. zł
w tym: – kapitał zasobów LP	6 709 353,2 tys. zł
– kapitał z aktualizacji wyceny aktywów trwałych	365 164,3 tys. zł
B. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	3 234 680,7 tys. zł
z tego:	
1) rezerwy na zobowiązania	873 067,3 tys. zł
2) zobowiązania długoterminowe	248,4 tys. zł
3) zobowiązania krótkoterminowe,	1 601 861,5 tys. zł
w tym zobowiązania z tytułu dostaw i usług	422 789,6 tys. zł
4) rozliczenia międzyokresowe	759 503,5 tys. zł
Suma bilansowa	11 724 077,4 tys. zł

11. Zaangażowanie kapitału Lasów Państwowych w innych podmiotach gospodarczych

Wartość bilansowa posiadanych udziałów i akcji w innych podmiotach, według stanu na 31 grudnia 2018 r., wyniosła 41 638,2 tys. zł, co stanowi 0,49% kapitału (funduszu) własnego Lasów Państwowych.

Struktura udziałów poszczególnych grup podmiotów przedstawia się następująco:

Grupa podmiotów	Wartość wg bilansu*	Udział	Liczba podmiotów
Spółki akcyjne – banki	39 538,6 tys. zł	94,95%	2
Spółki akcyjne – pozostałe	0,0 tys. zł	0,0%	1
Spółki z o.o.	2 097,1 tys. zł	5,04%	6
Pozostałe	2,5 tys. zł	0,01%	1
Razem	41 638,2 tys. zł	100,00%	10

*Wartość nabycia akcji/udziałów pomniejszona o odpisy aktualizacyjne.

W ww. akcje i udziały zaangażowany był kapitał 11 jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, tj.: Dyrekcji Generalnej LP, 3 regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych i 7 nadleśnictw. W 2018 r. nie uzyskano przychodów w postaci dywidendy z tytułu zaangażowania kapitałowego w spółkach.

12. Pozyskanie i sprzedaż drewna w 2018 r.

12.1. Pozyskanie drewna

W lasach zarządzanych przez PGL LP w poprzednim roku pozyskano ok. 43,3 mln m³ drewna ogółem, tj. o 1,1 mln m³ drewna więcej niż w 2017 roku oraz o ponad 1,2 mln m³ mniej w odniesieniu do założonego planu. Pozyskanie grubizny wyniosło 41,6 mln m³, co stanowi 98,8% w stosunku do planu pozyskania grubizny i jest wartością większą od pozyskania grubizny w roku 2017 o ponad 1 mln m³. Drewna tartaczno iglastego (wraz z kłodami) pozyskano ok. 13,9 mln m³ (100,7% planu) tj. o blisko 0,1 mln m³ mniej niż w roku poprzednim. Natomiast drewna tartaczno liściastego pozyskano blisko 2,3 mln m³, czyli tyle samo co w 2017 roku i stanowiło to 94,6% planu. Papierówek pozyskano odpowiednio: iglastych 14,4 mln m³, czyli o blisko 1,5 mln m³ mniej niż w roku ubiegłym, a liściastych 4,9 mln m³, tj. blisko 0,4 mln m³ więcej. W sumie pozyskanie papierówek przekroczyło zaplanowaną wartość na rok 2018 o ponad 1 %.

12.2. Sprzedaż drewna

Lasy Państwowe w 2018 r. sprzedały ok. 44,7 mln m³ surowca drzewnego, tj. o ok. 4,2 mln m³ więcej niż w roku 2017, plan zrealizowano w 101,2%. Sprzedaż grubizny ogółem wyniosła ok. 43 mln m³, co stanowi 101,8% planu.

W roku 2018 drewna tartaczno iglastego (wraz z kłodami) – podstawowego sortymentu stanowiącego o przychodach LP – sprzedano ok. 14,5 mln m³, czyli zrealizowano 106,1% planu (wzrost w stosunku do roku 2017 o ok. 1,1 mln m³). Drewna tartaczno liściastego sprzedano 2,2 mln m³, papierówek iglastych – 17,6 mln m³, a papierówek liściastych blisko 5 mln m³.

W roku 2018 odnotowano spadek ceny drewna ogółem w stosunku do roku poprzedniego o 2,4%, w tym cena drewna tartaczno iglastego spadła o 2,9%, cena drewna tartaczno liściastego o 0,9%, cena papierówki So/Md o 2,6%, natomiast wzrosła cena papierówki Św/Jd o 0,5% i papierówki liściastej – o 1,6%.

W 2018 roku w zakresie zasad sprzedaży drewna w dalszym ciągu obowiązywało zarządzenie nr 46 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 24 października 2016 r. Wprowadzono natomiast odrębnymi decyzjami Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych kilka zmian dotyczących parametrów przypisu drewna poprawiających efektywność składania ofert przez nabywców.

Współpraca z przemysłem drzewnym zmierzała w kierunku modyfikacji zasad sprzedaży drewna, pozwalających na rozwój przemysłu drzewnego i stałość zaopatrzenia w drewno, co znalazło odzwierciedlenie w zmianach zasad sprzedaży drewna na 2019 r.

13. Promocja i współpraca międzynarodowa Lasów Państwowych

13.1. Działalność promocyjna i informacyjna

W 2018 roku działania komunikacyjne i promocyjne Lasów Państwowych skupiały się w ramach koordynowanej przez Centrum Informacyjne Lasów Państwowych (CILP) kampanii „Lasy Państwowe. Dla lasu, dla ludzi”. Jej celem było przekonanie grup docelowych, że lasy będące w zarządzie LP są w dobrych rękach i skutecznie zaspokajają potrzeby społeczne, ekologiczne oraz ekonomiczne społeczeństwa. W trakcie kampanii leśnicy uświadamiali społeczeństwu, jakie korzyści i dobra płyną z lasów, a także, jakie znaczenie ma dla środowiska, w tym zwłaszcza dla klimatu, zrównoważona i wielofunkcyjna gospodarka leśna realizowana przez Lasy Państwowe.

W zakresie promocji i komunikacji nastawiono się na organizację wydarzeń umożliwiających bezpośredni kontakt społeczeństwa z leśnikami i empiryczne poznanie zagadnień dotyczących lasów, polskiej przyrody i charakteru pracy leśnika. Istotnym kierunkiem działań komunikacyjnych były projekty rozwojowe Lasów Państwowych takie jak: „Zdrowa Żywność z Polskich Lasów”, „Leśne Gospodarstwa Węglowe”, „Odnawialne źródła energii podstawą zaopatrzenia w energię elektryczną budynków i środków transportu PGL LP”, „Polskie Domy Drewniane - Mieszkaj w zgodzie z Naturą”, oraz udział Lasów Państwowych w 24 Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP24).

W ramach tych przedsięwzięć zorganizowano wiele ogólnokrajowych wydarzeń promocyjnych, w tym m.in.:

1. Światowy Dzień Ziemi dla Rodzin – rodzinny piknik, który został zorganizowany na podzamczu Zamku „Domu Polonii” w Pułtusku.
2. Ogólnopolskie Święto Lasu pod patronatem Prezydenta RP na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie z udziałem interesariuszy LP.
3. XVII edycja „Święta Polskiej Niezapominajki” – festyn edukacyjny pod patronatem medialnym Polskiego Radia, który odbył się w Leśnym Ośrodku Edukacyjnym im. red. Andrzeja Zalewskiego w Jedlni-Letnisku.

4. „Po stronie natury” – 10. edycja programu realizowanego przez Żywiec Zdrój, Lasy Państwowe, Fundację Ekologiczną ARKA i Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, w ramach którego wolontariusze posadzili pod opieką leśników 2 miliony drzew. Akcji towarzyszyła intensywna kampania reklamowa.
5. II Międzynarodowe Forum Energetyka i Środowisko „EKOZAKOPANE”. Podczas forum Lasy Państwowe zaprezentowały projekt Leśnych Gospodarstw Węglowych oraz inne działania rozwojowe ukazujące społeczną odpowiedzialność spoczywającą na PGL LP.
6. Dni Ochrony Środowiska – atrakcyjny projekt edukacyjny w Łazienkach Królewskich skierowany do mieszkańców aglomeracji warszawskiej oraz turystów odwiedzających stolicę, przybliżający społeczeństwu zadania realizowane przez instytucje oraz podmioty odpowiedzialne za ochronę polskiej przyrody, klimatu oraz dziedzictwa przyrodniczego naszego kraju.
7. „Wielkie Grzybobranie” – festyn edukacyjny organizowany wspólnie przez Lasy Państwowe oraz Gminę Długosiodło.
8. Międzynarodowe Targi Ochrony Środowiska POL-ECO SYSTEM - odbyły się na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich. Częścią ceremonii otwarcia była dekoracja najbardziej aktywnych uczestników pierwszej aukcji Jednostek Dwutlenku Węgla (przeprowadzonej w ramach realizacji projektu Leśnych Gospodarstw Węglowych). Podczas wydarzenia promowano projekty rozwojowe Lasów Państwowych „Las energii”, „Zdrowa żywność z polskich lasów”, „Polskie Domy Drewniane. Żyj w zgodzie z naturą”.

W grudniu 2018 r. Lasy Państwowe skutecznie promowały polskie leśnictwo podczas 24 Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP24). Polska, jako gospodarz całego wydarzenia, otrzymała największą przestrzeń wystawienniczą, gdzie powstały ekspozycje oraz pomieszczenia konferencyjne. Przestrzeń pawilonu podzielono na strefy prezentujące trzy kluczowe przesłania polskiej prezydencji COP: Przyroda-Człowiek-Technologia.

Pawilon Polski odwiedzało dziennie ok. 2 500 osób. Codziennie odbywały się w nim panele, konferencje, debaty i spotkania. Łącznie przez dwa tygodnie wystąpiło w nim ponad 400 panelistów z kilkudziesięciu państw. Konferencja zgromadziła ok. 30 tys. delegatów z blisko 200 krajów. Najważniejszym dla Lasów Państwowych wydarzeniem COP24 było przyjęcie Deklaracji „Lasy dla klimatu”. Podczas szczytu zorganizowano także dni tematyczne, poświęcone m.in. leśnictwu i elektromobilności.

Rok 2018 obfitował w liczne konferencje naukowe i sympozja, przedsięwzięcia organizowane wspólnie z organizacjami pozarządowymi o różnym profilu, inicjatywy edukacyjno-promocyjne leśników adresowane do lokalnych społeczności, w tym zwłaszcza do dzieci i młodzieży, oraz wydarzenia sportowe popularyzujące las jako miejsce rekreacji dla zwolenników zdrowego stylu życia.

Na szczególną uwagę zasługuje promocja projektu „Zdrowa żywność z polskich lasów”, w ramach której przeprowadzono szereg działań mających na celu przybliżenie społeczeństwu idei projektu, wypromowanie marki „Dobre z lasu” oraz udostępnienie naturalnych produktów spożywczych pochodzenia leśnego, m.in. poprzez uruchomienie sklepu „Dobre z lasu” oraz akcje degustacyjne żywności pochodzenia leśnego.

Komunikacja wewnętrzna

W grudniu 2018 r. na zlecenie Centrum Informacyjnego Lasów Państwowych zostało przeprowadzone badanie komunikacji wewnętrznej w PGL Lasy Państwowe. Celem badania było dostarczenie szczegółowych danych i wniosków dotyczących opinii pracowników na temat przepływu informacji w organizacji, niezbędnych do usprawnienia procesów i narzędzi komunikacji wewnętrznej. Z badania wynika, że dla pracowników LP komunikacja wewnętrzna ma duże znaczenie, a istotną rolę odgrywają w niej miesięcznik dla pracowników „Głos Lasu” oraz rozsyłany raz w tygodniu do wszystkich pracowników LP newsletter z informacjami dotyczącymi LP i ich otoczenia. W 2018 r. uruchomiono kolejne narzędzie komunikacji, tj. Portal Pracowniczy Lasów Państwowych wyposażony w wiele funkcjonalności, pozwalających na wymianę doświadczeń wśród leśników oraz budowanie bazy wiedzy w organizacji.

Działalność medialna

Produkcja telewizyjna i filmowa

Zrealizowano i wyemitowano następujące programy:

– „Prosto z Lasu” – cykl telewizyjny (26 odcinków) przedstawiający polskich leśników wprowadzających od lat w życie ideę zrównoważonej gospodarki leśnej;

- „Bartnictwo w polskich lasach. Tradycja i trwanie” – produkcja filmu promującego działania Lasów Państwowych podejmowanych w ramach realizacji projektu pn. „Pszczoly wracają do lasu”;

- „Pogoda Info” – współpraca z Telewizją Polską SA, w ramach której wyemitowano na antenie Programu 2 TVP audycji pt. “Pytanie na śniadanie” oraz na antenie TVP INFO 5 audycji pt. “Pogoda Info” zawierające felietony filmowe i rozmowy z leśnikami na temat życia lasu i pracy leśników;

- „Las bliżej nas” – emisja na antenie Programu 1 TVP 13 audycji, popularyzujących wiedzę o lasach, zrównoważonej gospodarce leśnej oraz pracy leśników;

- „Bo ja wybieram zdrowie” – kampania informacyjna na antenie TVP 1. Obejmowała wyprodukowanie i emisję 10 audycji o tematyce leśnej.

W ramach działalności medialnej współpracowano m.in. z „Rzeczpospolitą”, „Wprost”, „Do Rzeczy”, „Przeglądem Technicznym”, „Przyrodą Polską” oraz „Środowiskiem”, na łamach których ukazywały się artykuły na temat zrównoważonej gospodarki leśnej realizowanej przez Lasy Państwowe.

Telewizja Lasów Państwowych

Telewizja Lasów Państwowych jest oficjalnym kanałem komunikacyjnym Lasów Państwowych w serwisie YouTube relacjonującym wydarzenia związane z Lasami Państwowymi oraz prowadzącym szeroko pojętą edukację. W 2018 r. na kanale Lasów Państwowych zamieszczono 131 filmów; w sumie jest ich 1125. Opublikowane filmy zanotowały prawie 1,8 mln wyświetleń, oglądane były przez 5,3 mln minut. Produkcje wideo Centrum Informacyjnego LP zyskały aż 12 361 ocen pozytywnych i tylko 972 negatywne.

Drugim oficjalnym kanałem komunikacyjnym Lasów Państwowych w serwisie YouTube jest kanał „Echa Leśne TV”. Ma on odmienny charakter od kanału Telewizja Lasów Państwowych, jego odbiorcą są wszyscy ci, którzy uprawiają w lesie sport, są miłośnikami przyrody oraz interesują się lasami hobbystycznie. Najważniejszą pozycją kanału jest cykl „Oblicza lasów”, emitowany co dwa tygodnie, który zdobył główną nagrodę w konkursie Power of Content Marketing Awards w kategorii „marketingowa komunikacja wideo”. W uzasadnieniu napisano, że projekt tworzony przez CILP w „arcyciekawy sposób przekazuje wartościowe i praktyczne treści”.

Internet

Strona internetowa www.lasy.gov.pl stanowi podstawowe źródło informacji o PGL LP oraz o tym, co dzieje się w polskich lasach. Zawiera treści dotyczące struktury organizacji, jej historii, gospodarki leśnej oraz działalności rynkowej i społecznej prowadzonej przez LP. W 2018 r. strona główna Lasów Państwowych zanotowała ponad 7 mln odsłon.

Media społecznościowe

Lasy Państwowe są aktywne w mediach społecznościowych. Profile jednostek organizacyjnych LP na Facebooku oraz Instagramie są obecnie najpopularniejszymi narzędziami komunikacji. W 2018 r. CILP przeprowadził skoordynowane akcje informacyjno-wizerunkowe, w które zaangażowanych było kilkadziesiąt leśnych fanpage’y, polegające na przygotowaniu postu o odpowiedniej treści, opatrzonej wspólnym hasłem, hasztagiem i opublikowaniu jej w

tym samym czasie w ramach kampanii „Lasy Państwowe. Dla lasu, dla ludzi”. Miesięczny zasięg wszystkich fanpage'y prowadzonych przez Lasy Państwowe osiągnął zasięg 4,5 mln odbiorców.

Transmisje online

W 2018 r. CILP realizował dwie transmisje online:

- Żubry Online – niemal 2 mln odsłon. Projekt w tej chwili znany jest już nie tylko w Polsce, lecz także we wszystkich krajach europejskich oraz Stanach Zjednoczonych (blisko 200 tys. odsłon z zagranicy), o czym świadczy liczba obcojęzycznych komentarzy i aktywność zagranicznych fanów na facebookowej stronie projektu.
- Rybołowy Online – ponad 200 tys. odsłon z gniazda tego gatunku. Najciekawsze momenty transmisji (wykluwanie piskląt, ich dorastanie) oglądało jednocześnie kilkaset osób.

Kwartalnik „Echa Leśne”

W publikacjach kwartalnika dużą uwagę zwracano na związki gospodarki leśnej z codziennym życiem kraju, kładąc akcent na aktualność poruszanej problematyki, ale też jej związek z naturalnym cyklem zmian pór roku. W publicystyce zamieszczanej w cyklu „Głośnym echem” pismo koncentrowało się na najważniejszych, aktualnych zagadnieniach dotyczących lasu i gospodarki prowadzonej przez Lasy Państwowe, a także jej związków z szeroko rozumianą ochroną przyrody.

„Biuletyn Informacyjny Lasów Państwowych”

W 2018 r. CILP kontynuowało wydawanie „Biuletynu Informacyjnego Lasów Państwowych” (nakład 1350 egz.). Jest to oficjalny organ Dyrektora Generalnego LP, publikujący akty normatywne, decyzje i ogłoszenia odnoszące się do bieżącej działalności LP.

Wydawnictwa

Centrum Informacyjne Lasów Państwowych realizowało w 2018 r. plan wydawniczy, dostosowany do potrzeb promocyjnych, informacyjnych i edukacyjnych LP. Ogółem wydano drukiem 28 pozycji, a 9 publikacji przygotowano do druku, który nastąpi w 2019 roku. Były to publikacje branżowe i promocyjne w nakładach od kilkuset egzemplarzy do nawet 10 tys. Publikacje promocyjne opracowano w ramach kampanii „Dla lasu, dla ludzi”.

13.2. Współpraca międzynarodowa

Na arenie międzynarodowej Lasy Państwowe kontynuowały współpracę w zakresie promocji polskiego leśnictwa zarówno na forum Unii Europejskiej, jak również w ramach organizowanych na forum ONZ sesji i konferencji, m.in. dot. zmian klimatycznych, globalnej agendy zrównoważonego rozwoju oraz ochrony różnorodności biologicznej. Udział Lasów Państwowych jest szczególnie ważny w procesach doskonalenia międzynarodowych zasad oraz

standardów na rzecz zrównoważonej wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. W tym celu Lasy Państwowe stale rozwijają współpracę w wymianie doświadczeń w zakresie metod, technologii i organizacji gospodarki leśnej PGL LP z podmiotami zagranicznymi. Promocja i kształtowanie pozytywnego wizerunku Lasów Państwowych jest także ważnym elementem działalności w ramach wspomagania administracji publicznej na rzecz kształtowania regulacji i wymogów prawnych UE, w tym opracowywanie opinii i stanowisk mających na celu zabezpieczenie interesów PGL LP w procesach legislacyjnych i sprawozdawczych związanych z działalnością Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego.

Do najważniejszych wydarzeń międzynarodowych z udziałem Lasów Państwowych należy zaliczyć szczyt klimatyczny COP24 (Konferencja Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu), który odbył się w Katowicach. Lasy Państwowe aktywnie włączyły się w organizację tego wydarzenia. Przygotowały m.in. „Dzień leśny”, poświęcony dyskusjom o sposobach korzystania z zielonych zasobów i o roli lasów w polityce klimatycznej. Podczas „Dnia leśnego” promowane były wdrażane w ostatnich latach inicjatywy i projekty rozwojowe LP, takie jak mała retencja, czy też elektromobilność. Stosunkowo dużo uwagi poświęcono projektowi Leśnych Gospodarstw Węglowych. Koncepcja ta wpisuje się w nurt międzynarodowych dyskusji inspirowanych Porozumieniem Paryskim, jako propozycja wdrażania nowych rozwiązań na rzecz promowania roli lasów w łagodzeniu zmian klimatu.

W związku z przyjętym przez Polskę przewodnictwem w 2018 roku, Lasy Państwowe aktywnie włączyły się w projekt sieci INTEGRATE+. Jest to inicjatywa na rzecz promocji integracji ochrony przyrody z wielofunkcyjną zrównoważoną gospodarką leśną, w której udział bierze 16 państw europejskich, a także Komisja Europejska. Punktem wyjścia dla tej inicjatywy był projekt naukowy Europejskiego Instytutu Leśnego (European Forestry Institute – EFI) pt. „Podejścia zintegrowane jako szansa dla ochrony bioróżnorodności w lasach”. Biorąc pod uwagę fakt, że w Europie coraz bardziej powszechne są konflikty różnych grup, które pojawiają się na linii ochrona przyrody – gospodarka leśna, stworzono płaszczyznę dialogu i platformę współpracy dla demonstrowania efektywności działań na rzecz ochrony przyrody, zintegrowanych w ramach wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarki leśnej. Ważnym elementem współpracy jest także wymiana informacji między nauką leśną i praktykami. Sprawdzianem dla polskiego przewodnictwa było seminarium na temat skutków gradacji kornika drukarza w lasach, które odbyło się w dniach 25–27 czerwca w Białowieży. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele z państw Europy Środkowo-Wschodniej, które, podobnie jak Polska, borykają się z problemem kornika drukarza w lasach. Priorytetem polskiego przewodnictwa było wzmacnianie komunikacji wewnątrz sieci, a także poza nią, wśród różnych

grup interesu, tak aby pokazać, że w lasach zarządzanych w sposób zrównoważony, przy zastosowaniu odpowiednich środków, możliwe jest realizowanie skutecznej ochrony przyrody, której najważniejszym celem jest zachowanie przyrodniczego bogactwa europejskich lasów.

W Białowieży odbyły się także międzynarodowe warsztaty, które zgromadziły na przełomie lipca i sierpnia naukowców w ramach tzw. „Białowieża Science Initiative”¹, zorganizowanej przez Europejski Instytut Leśny – EFI Bonn. Naukowcy analizowali aktualną sytuację w Puszczy Białowieskiej w celu poszukiwania optymalnych rozwiązań, z wykorzystaniem interdyscyplinarnej wiedzy naukowej. Kontynuacją warsztatów w Białowieży będzie wspólna publikacja, a także debata na temat przyszłości ochrony lasów pt. „Quo Vadis forest conservation and management in Europe?”

Kolejnym ważnym wydarzeniem dla Lasów Państwowych była 76 sesja Komitetu ds. Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego Europejskiej Komisji Gospodarczej² ONZ, która odbyła się w dniach 5– 9 listopada 2018 r. w Vancouver. Hasłem przewodnim sesji było „Budowanie przyszłości z lasami” m.in. poprzez promocję roli lasów w rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym i promocję budownictwa drewnianego. Zorganizowane w Kanadzie panele dyskusyjne były okazją do zaprezentowania praktycznych aspektów funkcjonowania leśnictwa państwowego i działań Lasów Państwowych na rzecz Agendy ONZ 2030. Zainteresowaniem cieszyły się praktyczne rozwiązania modelu polskiego leśnictwa, które zapewniają trwałość organizacyjną LP i skuteczność w realizacji wielofunkcyjnego leśnictwa. Lasy Państwowe były w grupie ponad 200 przedstawicieli rządowych, reprezentantów branży leśno-drzewnej i sektora budownictwa oraz grup sygnatariuszy z około 50 krajów, które przystąpiły do inicjatywy wspierającej promocję użytkowania produktów pochodzących ze zrównoważonego leśnictwa. Przyjęty w formie komunikatu dokument Vancouver Invitation on Sustainable Forest Products for a Better Future³ gromadzi wokół idei promocji produktów leśnych zarówno państwa, organizacje, jak i przedstawicieli sektora leśno-drzewnego. Celem inicjatywy jest nie tylko wzmocnienie przekazu na temat ekologicznych, ekonomicznych i społecznych korzyści z lasów, ale także roli lasów w działaniach na rzecz poprawy klimatu, tworzenia miejsc pracy, stymulacji wzrostu gospodarczego czy też kreowania świadomości społecznej w zakresie potencjału zielonej gospodarki i realizacji celów Agendy 2030. Podczas spotkania podsumowano również realizację działań zapisanych w Warszawskim Zintegrowanym Programie Pracy EKG/FAO na lata

¹ <https://informatr.eu/bialowieza-science-initiative-workshop>

² <http://www.unece.org/index.php?id=47708>

³ <https://www.unece.org/forests/vancouverinvitation.html>

2017–2021, który został uchwalony podczas ubiegłorocznego spotkania w Polsce. Spotkanie, zorganizowane w Vancouver w Kanadzie, zakończyło również dwuletnie polskie przewodnictwo w pracach Komitetu ds. Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego EKG.

Ważnym akcentem uznania roli polskiego leśnictwa na arenie międzynarodowej był udział Pana Andrey Vasilyeva, Zastępcy Sekretarza Generalnego Wykonawczego Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych w Ogólnopolskich i Regionalnych Obchodach Święta Lasu 2018 w dniu 8 czerwca 2018 r. w Janowie Lubelskim.

Lasy Państwowe aktywnie wspierają także rozwój współpracy bilateralnej. W maju 2018 roku gościliśmy leśników z Chińskiej Republiki Ludowej, a w sierpniu 2018 r. gościem dyrektora generalnego LP był minister leśnictwa Białorusi.

W minionym roku kontynuowaliśmy współpracę z Ministerstwem Środowiska wspierając działania związane z reprezentowaniem interesów polskiego leśnictwa w procesach legislacyjnych i inicjatywach podejmowanych przez organy Unii Europejskiej, takie jak Komisja Europejska, Rada Unii Europejskiej oraz Parlament Europejski. Lasy Państwowe aktywnie uczestniczyły w pracach Grupy Roboczej ds. Środowiska, Grupy Roboczej ds. Leśnictwa, Stałego Komitetu ds. Leśnictwa, grupach eksperckich zajmujących się problematyką środowiskową, w tym Naturą 2000, a także obszarem zmian klimatycznych i energii. Były także aktywne w grupach roboczych przy Stowarzyszeniu EURSTAFOR, a także w przygotowaniu Krajowego Planu Rozliczeń dla leśnictwa zgodnie z wymogami Rozporządzenia RADY(UE) 2018/841 przyjętego w maju 2018 r.

14. Wybrane wskaźniki i parametry

- 1) W 2018 r. Lasy Państwowe wypracowały zysk (netto) w wysokości 537,1 mln zł, który przede wszystkim zwiększył kapitał zasobów PGL Lasy Państwowe.
- 2) Przeciętny koszt utrzymania pracownika Służby Leśnej w nadleśnictwie za 2018 r. wyniósł 147 tys. zł.
- 3) Utrzymanie Służby Leśnej oraz pozostała działalność administracyjna i nadzór nad lasami innych własności w nadleśnictwach kształtowały się na poziomie 37,9% kosztów ogółem tych jednostek.
- 4) Koszty ogólnogospodarcze stanowiły 0,4% kosztów nadleśnictw ogółem i w przeliczeniu na jedno stanowisko robotnicze wyniosły 19,6 tys. zł.
- 5) Przychody nadleśnictw z tytułu sprzedaży drewna stanowiły 92,3% ich przychodów ogółem.
- 6) Przeciętne miesięczne zatrudnienie w Lasach Państwowych w roku 2018 wzrosło o 225 etatów w stosunku do roku 2017, tj. na stanowiskach robotniczych nastąpił spadek o 62 etaty, a na stanowiskach nierobotniczych nastąpił wzrost o 287 etatów.
- 7) Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. w PGL Lasy Państwowe zatrudnionych było 26 430 osób, tj. o 91 osób mniej niż w ostatnim dniu 2017 r.
- 8) Przeciętne miesięczne wynagrodzenie za 2018 rok wyniosło 8 021,4 zł
w tym:
 - a) w Służbie Leśnej nadleśnictw 8 694,5 zł
 - b) na stanowiskach nierobotniczych poza Służbą Leśną ogółem 6 570,7 zł
w tym:
 - nadleśnictw 6 297,1 zł
 - zakładów 7 704,5 zł
 - c) na stanowiskach robotniczych (robotnicy stali) ogółem 5 796,4 zł
w tym:
 - nadleśnictw 5 930,6 zł
 - zakładów 5 104,1 zł

15. Podsumowanie

Istniejące od 95 lat Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, obecnie działające na mocy ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, to największy w Unii Europejskiej wyspecjalizowany podmiot zarządzający lasami publicznymi. W imieniu Skarbu Państwa gospodarujemy na powierzchni 7,6 mln ha, co oznacza, że pod naszą opieką znajduje się ok. 77 proc. wszystkich lasów w kraju. To ogromna odpowiedzialność w wymiarze przyrodniczym, społecznym, gospodarczym oraz szeroko pojętego bezpieczeństwa ekologicznego Polski i Polaków.

Lasy Państwowe prowadzą trwale zrównoważoną, wielofunkcyjną gospodarkę leśną, która godzi ochronę zasobów przyrodniczych z potrzebą ich rozsądnego użytkowania, z korzyścią dla obywateli i rozwoju kraju. Pod względem tworzonych na gruntach w ich zarządzie form ochrony przyrody (przykładowo, rezerваты przyrody zajmują ok. 1,5 proc. tej powierzchni, strefy ochrony gatunkowej – 2 proc.) oraz realizowanych programów czynnej ochrony różnych gatunków flory i fauny, Lasy Państwowe są liderem w sferze pielęgnowania różnorodności biologicznej w polskich lasach. Warto podkreślić, że na gruntach w naszym zarządzie istnieją nie tylko ustawowe formy ochrony przyrody, ale dodatkowo instrukcje i praktyka działania Lasów Państwowych oraz wymogi posiadanych certyfikatów międzynarodowych (FSC, PEFC) powodują wyłączenie lub ograniczenie w znacznym stopniu użytkowania lasu na znacznych obszarach właśnie ze względów przyrodniczych (siedliska wilgotne, wysokogórskie, wyłączone drzewostany nasienne, drzewostany i uprawy zachowawcze itp.). Łącznie tzw. gospodarstwa specjalne – obejmujące najróżniejsze formy wyłączenia lub ograniczenia pozyskania drewna – zajmują w Lasach Państwowych 839 tys. ha, czyli aż 11,8 proc. powierzchni w ich zarządzie.

Dzięki pracy leśników struktura gatunkowa lasów jest sukcesywnie zmieniana na odpowiednią dla danych siedlisk, co zwiększa nie tylko różnorodność biologiczną, ale też odporność drzewostanów na różne zagrożenie abiotyczne (tylko od 1990 r. udział gatunków liściastych w lasach zarządzanych przez Lasy Państwowe wzrósł z 21 proc. do 24 proc.). Zwiększa się również średni wiek drzewostanów (od 1990 r. wzrósł z 54 do 63 lat), podobnie jak zasobność lasów i ich powierzchnia.

Lasy Państwowe dostarczają na rynek ponad 90% surowca drzewnego zużywanego przez polskich przedsiębiorców i pozostałych obywateli. Drewno jest podstawą funkcjonowania sektorów przemysłu i usług zatrudniających w sumie ok. 350 tys. osób, w tym takich branż, jak meblarska, papiernicza lub stolarki okiennej i drzwiowej, stanowiących siłę napędową polskiego eksportu. Lasy Państwowe umożliwiają też obywatelom korzystanie z ich prawa do powszechnego dostępu do lasów publicznych w sposób bezpieczny i atrakcyjny, przeznaczając

duże nakłady na leśną infrastrukturę turystyczną oraz występując z bogatą ofertą edukacyjną, z której korzysta co roku ok. 3,5 mln osób.

Najpoważniejszym dziś wyzwaniem dla nas są niekorzystne skutki obserwowanych zmian klimatycznych, wpływające istotnie na lasy. Ich efektem są coraz częstsze ekstremalne zjawiska pogodowe o charakterze kłęskowym, narastający problem niedostatecznej ilości wody w ekosystemach leśnych, a za tym m.in. rosnące ryzyko pożarowe, coraz poważniejsze gradacje szkodników niszczących drzewostany w stopniu zagrażającym trwałości lasów w niektórych regionach Polski. To ostatnie zjawisko spowodowało w roku 2018 konieczność przeprowadzenia zabiegów ograniczania populacji szkodników owadzych na obszarze największym od wielu lat.

W roku 2018 Lasy Państwowe kontynuowały usuwanie skutków największego z dotychczasowych kataklizmów – nawałnic z 11 sierpnia 2017 r., które spustoszyły lasy na powierzchni blisko 70 tys. ha w kilkudziesięciu nadleśnictwach na obszarze regionalnych dyrekcji w Toruniu, Gdańsku, Poznaniu i Szczecinku. Uprzątnęliśmy już z wywrotów i złomów ok. 90 proc. powierzchni pokłęskowych. Pracowało przy tym bezpośrednio ponad 1200 leśników i ok. 4000 pracowników kilkuset prywatnych firm usług leśny oraz ponad 1000 różnych maszyn i pojazdów leśnych. W najbliższych latach leśnicy posadzą łącznie blisko 220 mln nowych drzew, by odnowić powierzchnie zdewastowane przez „huragan stulecia” i przywrócić na nich las. To dopiero początek długiej i kosztownej pracy: przez kolejne dekady zakładane dziś uprawy będą musiały być zabezpieczane i pielęgnowane.

Lasy Państwowe przygotowują się do tych wyzwań na wiele sposobów. Stale rozwijamy i udoskalamy system ochrony przeciwpożarowej, na który przeznaczamy co roku ogromne środki (w 2018 r. blisko 99 mln zł). Co roku w sezonie pożarowym Lasy Państwowe mają do dyspozycji na każde wezwanie kilkadziesiąt samolotów gaśniczych, a do tego patrolowych oraz śmigłowców (koszt ich czarterowania w roku 2018 wyniósł bez mała 26 mln zł), co jest zupełnie wyjątkową sytuacją wśród zarządców lasów w UE. Prowadzimy też na szeroką skalę projekty małej retencji na terenach nizinnych i górskich, które mają na celu zatrzymanie jak największej ilości wody w lesie (poprawia to stan sanitarny lasów, tworzy siedliska dla różnych gatunków roślin i zwierząt, powiększa liczbę potencjalnych źródeł czerpania wody w przypadku pożaru). Szacujemy, że obecnie łączna retencyjna pojemność obiektów hydrologicznych LP wynosi już 100 mln m³ wody.

Lasy Państwowe realizują również szereg działań długofalowych pod kątem wyzwań klimatycznych, m.in. prowadząc projekt Leśnych Gospodarstw Węglowych (LGW). Podczas targów POL-ECO System w Poznaniu 19 października 2018 r. odbyła się i zakończyła sukcesem pierwsza aukcja jednostek dwutlenku węgla wykreowanych w efekcie dodatkowego pochłaniania CO₂ przez lasy objęte projektem LGW. W tym kontekście niezwykle ważne było zaangażowanie Lasów Państwowych w stworzenie i obsługę polskiego pawilonu narodowego

podczas międzynarodowej 24. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zmian Klimatu (COP24) w Katowicach.

Rok 2018 minął w Polsce pod znakiem 100. rocznicy odzyskania niepodległości. Lasy Państwowe czynnie włączyły się w obchody tego ważnego jubileuszu. W całym kraju miały miejsce akcje sadzenia okolicznościowych drzew. Spektakularnym wydarzeniem było posadzenie w październiku w Nadleśnictwie Lipusz (RDLP Gdańsk) nowych drzew na planie polskiego godła (dendroglif) – w ramach odnowienia na jednej z powierzchni zniszczonych przez „huragan stulecia” rok wcześniej.

Lasy Państwowe mogą same sprostać wskazanym wyżej poważnym wyzwaniom dzięki unikalnej formie organizacyjnej i prawnej, w jakiej funkcjonują. Umożliwia ona przede wszystkim prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej i realizację wielu działań na rzecz szeroko pojętego dobra publicznego, bez korzystania z pieniędzy podatników – na własny rachunek i ryzyko gospodarcze, na zasadzie samofinansowania, a także szybkie i skuteczne reagowanie oparte na własnych rezerwach finansowych w wypadku sytuacji kryzysowych. Rozsądne planowanie kosztów i przychodów oraz efektywna realizacja wszystkich zadań z zakresu gospodarki leśnej pozwalają Lasom Państwowym od wielu lat zachowywać stabilność finansową.

W roku 2018 Lasy Państwowe osiągnęły przychody w wysokości blisko 9,79 mld zł przy kosztach w wysokości 9,24 mld zł i wypracowały wynik finansowy netto na poziomie 537,1 mln zł. Przy tym Lasy Państwowe w 2018 r. z tytułu podatków i innych obciążeń na rzecz celów publicznych zasiliły budżet państwa i budżety samorządów kwotą 2,47 mld zł (w tym podatki bezpośrednio 975 mln zł, wpłata do budżetu od przychodów ze sprzedaży drewna – 171 mln zł i podatek VAT odprowadzony do urzędu skarbowego - 1,33 mld zł). Na przykład do samorządów trafiło łącznie 387 mln zł z tytułu podatku leśnego, podatku od nieruchomości i innych opłat lokalnych. Ponadto, Lasy Państwowe jak co roku przeznaczyły z własnej inicjatywy znaczne kwoty na wsparcie ważnych dla przyrody i społeczeństwa celów. Nadleśnictwa rocznie przekazują łącznie ok. 15 mln zł ze swojego wyniku finansowego na rozmaite cele użyteczne społecznie, wspierając szczególnie często darowiznami jednostki ochotniczej straży pożarnej. Lasy Państwowe w roku 2018 wsparły z funduszu leśnego kwotą blisko 50 mln zł parki narodowe, prawie 53 mln zł przeznaczyły na badania naukowe. Na dofinansowanie wspólnych przedsięwzięć drogowych z samorządami przeznaczyliśmy 89,2 mln zł. Tylko w latach 2017–2018 Lasy Państwowe wybudowały, wyremontowały lub zmodernizowały razem z samorządami w sumie 518 km dróg.

Wszystko to nie byłoby możliwe bez kompetentnej i wykształconej załogi, którą według stanu na 31 grudnia 2018 r. tworzyło 26 430 osób. Kadra składa się niemal wyłącznie z wysoko wykwalifikowanych pracowników na stanowiskach zarządzających; zaledwie 8% załogi to

osoby na stanowiskach robotniczych. Leśnicy mają dziś wszechstronną wiedzę z wielu dziedzin: planują, co, gdzie, kiedy, w jakim rozmiarze i za ile powinno zostać w lesie wykonane oraz koordynują i nadzorują realizację zaplanowanych prac, którą zlecają prywatnym zakładom usług leśnych, wybieranym w przetargach. Lasy Państwowe wydają na usługi leśne blisko 3 mld zł rocznie, co stanowi ok. 40% ich kosztów. Dzięki tym środkom prywatny rynek usług leśnych istnieje i rozwija się, dając pracę niemal 50 tys. osób, w przeważającej mierze na terenach wiejskich.

Łącząc funkcje ekologiczne, społeczne i gospodarcze, Lasy Państwowe w praktyce skutecznie realizują hasło „Dla lasu, dla ludzi”.

DYREKTOR GENERALNY
LASÓW PAŃSTWOWYCH

dr inż. Andrzej Konieczny

Warszawa, dnia 22 maja 2019 r.